

Riksdagens protokoll

2009/10:64

Onsdagen den 27 januari

Kl. 9.00 – 13.03
16.00 – 16.16

Protokoll
2009/10:64

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 21 januari.

2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att *torsdagen den 28 januari kl. 12.00* skulle tidigare aviserat interpellationssvar utgå.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:174

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:174 Indelningen av Sverige i anmälningsområden

av Anne-Marie Pålsson (m)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 februari 2010.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 26 januari 2010

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:177

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:177 Arbetet med klimatflyktingproblematiken

av Jan Lindholm (mp)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 februari 2010.

Prot. 2009/10:64
27 januari

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 21 januari 2010
Utrikesdepartementet
Gunilla Carlsson

Interpellation 2009/10:186

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:186 Insolvensutredningens förslag
av Egon Frid (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 februari 2010.

Skälet till dröjsmålet är en tjänsteresa och andra sedan tidigare inbokade evenemang.

Stockholm den 20 januari 2010

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

Interpellation 2009/10:193

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:193 Barnrättsakademins framtid
av Lennart Axelsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 februari 2010.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 20 januari 2010

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

4 § Det statliga stödet till psykiatri

Föredrogs

socialutskottets betänkande 2009/10:SoU5

Det statliga stödet till psykiatri (redog. 2009/10:RRS6).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2009/10:SoU6
Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (prop. 2009/10:57).

*Behovsbedömning av
annat än ekonomiskt
bistånd enligt
socialtjänstlagen*

Anf. 1 MARINA PETTERSSON (s):

Fru talman! Vi debatterar socialutskottets betänkande 2009/10:SoU6 *Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen*. Den så kallade biståndsparagrafen i socialtjänstlagen, SoL, förtydligas från och med den 1 mars 2010. Lagändringen innebär att en kommun inte får göra ekonomiska behovsprövningar av andra biståndsinsatser än ekonomiskt bistånd om kommunens rätt att ta ut avgift för insatsen regleras i SoL. Det är framför allt biståndsinsatser som hemtjänst och plats i särskilt boende. Hela socialutskottet föreslår att riksdagen säger ja till regeringens lagförslag. Vi är alltså överens.

Det lagförslag som regeringen har lagt fram innebär ett tillägg till 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som vi är överens om. Förslaget tydliggör att ekonomiska behovsprövningar av annat än ekonomiskt bistånd inte får göras om kommunens rätt att ta ut en avgift för den insats det gäller regleras just i 8 kap. SoL. Denna paragraf reglerar kostnadsansvaret för den enskilde vårdtagaren.

Dock är det så att vi också behandlar motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2009 som berör en väldigt viktig fråga, nämligen ideellt skadestånd. Vår motion, So574, från allmänna motionstiden berör också 4 kap. socialtjänstlagen.

Fru talman! Personer som utsatts för brott, vi benämner dem brottsoffer, kan tilldelas ett ideellt skadestånd eller brottsskadeersättning. Syftet med det ideella skadeståndet är just att ge upprättelse. Den ekonomiska kompensationen ska fungera som ett plåster på sårerna. Den ekonomiska kompensationen kan avse ersättning för allvarlig kränkning samt fysisk eller psykisk smärta i form av sveda eller värk liksom för bestående skador som lyte och men. Just tanken med denna retroaktiva rättvisa är att ersättningarna ska kunna leda till något positivt som motvikt just till de negativa händelser som brottet har inneburit.

Men om brottsoffret, och hör nu upp, uppbär försörjningsstöd, det som vi tidigare benämnde socialbidrag, innebär detta att brottsoffrets skadestånd räknas som inkomst. Då kan alltså följande situation uppstå.

En kvinna misshandlas svårt och våldtas av en man. Mannen döms till fängelse samt döms att betala ett skadestånd till kvinnan. Om kvinnan har inkomst i form av lön, a-kassa eller sjukersättning påverkas detta inte av att hon har fått skadeståndersättning, men om denna kvinna uppbär försörjningsstöd innebär detta i praktiken att hela hennes skadestånd nu räknas som inkomst och därmed ska utgöra hennes försörjning innan hon kan uppbära försörjningsstöd. Detta innebär att det i dag är i det närmaste poänglöst att begära skadestånd om ett brottsoffer får löpande försörjningsstöd eftersom det ändå bara drar ned försörjningsstödet.

Kort kan man alltså säga att det visserligen är straffbart att begå brott mot en person som uppstår försörjningsstöd, men det innebär med största sannolikhet inga ekonomiska konsekvenser i form av skadeståndskrav för brottslingen som döms för brottet.

Det är också så i dag att kronofogden inte får göra utmätning av ideellt skadestånd eller ersättning för kränkning, sveda och värk. En kommuns socialtjänst däremot kan neka ett brottsoffer försörjningsstöd just på grund av att personen har fått ett ideellt skadestånd. Detta verkar inte rimligt då en person faktiskt har fått ersättning för att den just har utsatts för en allvarlig kränkning. Därför anser vi att ideellt skadestånd eller ersättning för kränkning, sveda och värk inte ska räknas som inkomst vid beräkningen av försörjningsstöd. Den frågan bör ses över.

Fru talman! Den här frågan har vi behandlat förut och jag undrar: Är det inte dags att fundera på om inte en människa som har blivit illa slagen, kränkt och tilltygad och som ibland är i behov av dyra behandlingar och långvarig vård med automatik alltid borde få rätt till just den upprättelsen att få behålla det skadestånd hon eller han har blivit tilldömd? Detta har gjorts just på grund av att det ska vara ett plåster på såren, för själen, för att personen ska orka gå vidare.

Vi har i alla fall kommit överens om att vi vill se en översyn. Vad vill alliansen? Bifall till reservation nr 2!

Anf. 2 EVA OLOFSSON (v):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 om riksnormen för försörjningsstöd och reservation 2 om ideellt skadestånd.

Som den tidigare talaren Marina Pettersson sade är vi överens om propositionen. Det ska inte kunna hända att man inte får hemtjänst beviljad därför att man har för hög inkomst eller att det görs olika runt om i landet. Det vi debatterar här är motioner som är knutna till socialtjänstlagen och försörjningsstödet.

Jag håller helt med Marina Pettersson om att det är alldeles orimligt att till exempel en kvinna som har blivit utsatt för misshandel eller våldtäkt och får ett ideellt skadestånd ska få sitt socialbidrag sänkt med motsvarande summa. Det är självklart något vi måste ändra på. Jag vill gärna höra de borgerliga partiernas synpunkt på varför man inte kan ställa upp på en sådan ändring.

Vänsterpartiet har också väckt en motion som behandlar försörjningsstödet. För oss handlar det om välfärd, människosyn och vilken socialpolitik vi vill ha.

Vi har tagit upp tre frågor: Hur ser det egentligen ut för dem som lever länge på försörjningsstöd och som ofta bemöts med svaret att man inte ska göra det? Ska man kunna ta del av och röra sig i det samhälle man lever i om man får försörjningsstöd – eller socialbidrag? På vilket sätt följer vi med i den tekniska utvecklingen och vad människor i allmänhet har tillgång till när det gäller försörjningsstöd? Det handlar då om tillgången till dator och Internet.

Fru talman! Det är tusentals och åter tusentals människor i Sverige som tvingas leva med hjälp av samhällets yttersta skyddsnät, det vill säga försörjningsstödet. De blir tyvärr fler och fler, dels på grund av krisen, dels på grund av regeringens politik med en försämrad a-kassa och män-

niskor som tvingas ut från sjukförsäkringssystemet. De har ökat med 16 procent om man jämför andra kvartalet 2008 med andra kvartalet 2009.

Normen är, som jag sade tidigare, satt. Diskussionen utgår från att människor ska få socialbidrag under bara en kort period. Men så ser det inte ut. 35 procent av dem som fick socialbidrag i Stockholm under 2008 fick hjälp under mer än tio månader, men det finns många människor, också barnfamiljer, som lever på socialbidrag kanske ett, två, tre, fem eller tio år och ibland ännu längre tid. Jag tycker att man måste diskutera deras situation – deras möjligheter att leva ett värdigt liv.

Många barn växer upp i familjer som får försörjningsstöd. 20 procent av de ensamstående mammorna är beroende av försörjningsstöd i vårt välfärdssamhälle. Nästan en femtedel av barnen i Malmö och Sorsele, 18 procent i Sorsele och 17 procent i Malmö, lever i familjer som ska få ihop vardagen med försörjningsstödet.

Jag tycker att det är rimligt att vi säger som det är, nämligen att vissa människor lever länge på försörjningsstöd och hamnar i en tuff situation. Den nivå som finns i dag räcker inte till för att leva det liv som vi i Väns-terpartiet tycker att människor som befinner sig i samhällets yttersta skyddsnet också ska kunna leva. Även om man tar extra hänsyn till barnfamiljerna tycker vi att det är alldeles för tufft för barnen att växa upp under dessa knappa ekonomiska förhållanden.

Det här innebär naturligtvis inte att vi inte tycker att den första prioritet är att människor ska stärkas till möjligheten att försörja sig och få jobb. Det är självklart. Jag besökte socialkontoret i Lärjedalen i Angered, i Göteborg, för några veckor sedan. Det är ett av Sveriges största socialkontor. Den verklighet som man möts av där är viktig att ta till sig. Representanterna för kontoret säger att två tredjedelar av de människor som kommer till dem för försörjningsstöd har långt till arbetsmarknaden. Det är fråga om omfattande rehabilitering, utbildning och stöd. Det kommer att ta flera år för många av dem. Några kanske aldrig kommer tillbaka till arbetsmarknaden. De har ett omfattande jobb att utföra på kontoret. Det finns en sektor på socialkontoren som bedriver sfi, arbetsförmedling och rehabilitering – många gånger bra. Men det är viktigt att vi ser att den här gruppen människor också måste kunna leva ett värdigt liv.

Ett tydligt exempel på människosyn är frågan om lokala resor. Arbetsresor ingår i stödet. För lokala resor i övrigt är det upp till varje kommun att fatta beslut. Riksnormen sätts och beslutas av regeringen en gång om året. Det är regering och riksdag som kan ändra vad som ska ingå i riksnormen. Vi tycker att lokala resor ska ingå i stödet. Vi har fått svar från ansvarig minister att det är upp till varje kommun, men vi tycker att det är en nivå som borde gälla över hela Sverige.

I Stockholm ingick lokala resor. Man fick alltså ett månadskort och kunde åka buss och tunnelbana under den rödgröna majoriteten. När majoriteten byttes till borgerlig togs den möjligheten bort. Det innebär till exempel att det inte är självklart att man kan följa med sitt barn till simhallen om det inte är gångavstånd. Det är inte självklart att man kan ta del av kommunal och privat service om man bor i en stadsdel där det är dåligt med affärer, banker, arbetsförmedling, försäkringskassa och allt annat. Det innebär att det som man ändå kan göra, det som vi bjuder alla medborgare på i fråga om kultur och fritid, kan man inte ta del av därför att man inte har råd att ta tunnelbanan dit.

Lika illa kan det naturligtvis se ut i andra delar av Sverige där det kanske inte finns kollektivtrafik – man skulle alltså behöva ha rätten att få behålla bilen – eller där man måste flytta sig mellan orter eller inom en ort för att kunna leva ett någorlunda bra liv. Speciellt viktigt är detta för barnfamiljer. Barnen ska inte växa upp med att omgivningen enbart består av stadsdelen eller det område de bor i.

Jag vill också ta upp frågan om Internet. Ungefär 80 procent av svenskarna har dator och Internetuppkoppling hemma. När vi har tittat i socialtjänstlagen på vad som ska ingå i försörjningsstödet finns det tydligt sagt att stödet ska förändras utifrån samhällets utveckling och standard, det vill säga vad som anses att i stort sett alla människor har. Jag tycker att det är dags att vi moderniserar vår syn på dator och Internet. Tidigare ifrågasattes att människor som levde på försörjningsstöd skulle ha färg-tv. Nu gör man inte det längre. Nu är det dags att ta nästa steg. Vi vill att barn som går i skolan ska kunna använda Internet, lära sig att använda sig av det och vara kritiska mot det. Barn använder Internet och dator till sina skoluppgifter. Människor som söker jobb eller service, ska betala räkningar eller ta del av allt möjligt som behövs för att klara sig i dagens samhälle förutsätts använda Internet. Myndigheter och så vidare lägger ut information på Internet. Vi tycker att det borde vara en självklarhet att också dator och Internet ska ingå i riksnormen för försörjningsstödet.

Anf. 3 THOMAS NIHLÉN (mp):

Fru talman! Till det här betänkandet har Miljöpartiet en gemensam reservation tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Reservationen handlar om att ideellt skadestånd inte ska räknas som inkomst vid beräkning av försörjningsstöd. Men eftersom Marina Pettersson i sitt anförande på ett föredömligt sätt redovisat våra synpunkter och argument för vår reservation avser jag inte att förlänga debatten utan jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation nr 2.

Anf. 4 MAGDALENA ANDERSSON (m):

Fru talman! Den socialtjänstlag vi har i dag bygger på en lag som var 20 år gammal redan när den trädde i kraft 2002. Den tidigare socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 januari 1982 – för nästan exakt 28 år sedan.

I den lagen fanns frågan om bistånd i 6 § och inte som i dag i 4 kap. 1 §, precis som Marina Pettersson talade om förut. Lydelsen i paragrafen var i huvudsak densamma som nu. Den har alltså varit i princip oförändrad i nästan 28 år, från den 1 januari 1982.

Det är ganska ofattbart att det som händer har hänt. Under alla dessa år har det funnits en allmän mening om hur man ska tolka bestämmelsen och hur tillämpningen ska vara, nämligen att ekonomisk biståndsbedömning av en insats bara ska göras när det handlar om ekonomiskt bistånd.

På vanlig svenska: Den som begär ekonomiskt stöd för sitt uppehälle måste räkna med att socialtjänsten gör en bedömning av om man själv kanske har möjligheter eller egna resurser som kan omvandlas till pengar. Har man ett sparkonto, ett hus, en bil eller aktier kan man inte räkna med ekonomiskt bistånd av socialtjänsten. Det finns inget lagstöd för det. Man har ett eget ansvar och får göra egna omprioriteringar, som att använda bankkonton, sälja aktier och så vidare.

Detta har bara gällt ekonomiskt bistånd och inte andra former. Nu har domen från Regeringsrätten vänt upp och ned på det synsättet, eftersom man funnit att socialtjänstlagen inte lägger några hinder i vägen för att göra en ekonomisk prövning också vid andra former av bistånd, även sådana där kommunerna har rätt att ta ut avgifter.

Slutsatsen är att kommunerna egentligen skulle göra en ekonomisk prövning också när det gäller missbruk, spelmissbruk, hemtjänst, särskilt boende och allt vad det kan tänkas vara i fråga om olika biståndsformer. Det beror på detta domslut, som strider mot de intentioner som vi har haft i alla dessa 28 år. Det är uppenbart att det behövs en lagändring som förtydligar biståndsparagrafen.

Det är i korthet det som regeringens proposition handlar om: en ändring av biståndsparagrafen så att den stämmer överens med vad man har tänkt och vad som har varit praxis i 28 år. Detta råder det politisk enighet kring. Samtliga politiska partier i riksdagen står bakom förslaget.

Jag yrkar bifall till socialutskottets förslag.

I betänkandet behandlas också några motioner om försörjningsstödet, och de förslagen gäller försörjningsstöd och ideellt skadestånd. De har tidigare behandlats både i utskott och i kammare och har avstyrkts. Utskottet föreslår att de ska avslås också denna gång.

Fru talman! Jag yrkar också i denna del bifall till utskottets förslag.

Anf. 5 EVA OLOFSSON (v) replik:

Fru talman! Jag skulle nog vilja veta inte bara att man har yrkat avslag – man har ju tidigare reserverat sig i motsatt riktning när det gäller ideellt skadestånd – utan också varför. Jag hörde ingen motivering av Magdalena Andersson. Jag undrar hur kd, Centern och Folkpartiet ställer sig i den frågan. Jag tycker att det är en viktig principiell fråga.

Alla de frågor som är uppe nu har inte varit uppe tidigare. I den motion som Vänsterpartiet har skrivit om försörjningsstöd finns det yrkanden som vi inte har tagit upp förut, utan det är faktiskt en ny motion för i år.

Jag tycker också att det skulle vara intressant att veta om Magdalena Andersson anser att det är bra som det är nu, om hon anser att det finns anledning att titta över detta eller om hon anser att det är rimligt att den realförbättring som människor som lever på försörjningsstöd har fått mellan 1998 och 2007 är 6 procent. För män ligger det på 33 procent i medianinkomst och för kvinnor på 21 procent. Är det rimligt att de fattigaste har det sämsta stödet och att det i bestämmelserna inte ingår sådana rättigheter som att till exempel kunna använda kollektivtrafik? Borde det inte runt om i Sverige finnas rättigheten att kunna använda kollektivtrafik, att det ingår att kunna åka buss och tunnelbana och ta sig fram? Är det verkligen en rättighet som varje kommun ska besluta om?

Det är två frågor jag vill ställa till Magdalena Andersson. Den första gäller det ideella skadeståndet: Är det inte rimligt att ändra på detta? Den andra är: Är det inte rimligt att se över situationen för alla dem som lever på försörjningsstöd? Är det inte rimligt att man ska kunna få ett månadskort på tunnelbana och buss?

Anf. 6 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Fru talman! Jag har roat mig med att gå igenom gamla beslut när det gäller de här frågorna. I proposition 2000/01:80 *Ny socialtjänstlag*, som

är undertecknad av Lena Hjelm-Wallén och socialminister Lars Engqvist, tar man upp frågan om ideellt skadestånd. Ministern skriver i propositionen att frågan om undantag har berörts i flera sammanhang, att det inte är så socialbidraget är tänkt och att det ska vara det yttersta skydds nätet. Men: Ömmande skäl utgör i sig inget sakligt skäl för särbehandling, men det måste samtidigt betonas att en individuell bedömning alltid måste göras i varje enskilt fall. Man talar då om att detta är möjligt. Till detta fanns en reservation från Kristdemokraterna och Centern.

Frågan behandlades en gång till 2005/06, också under den förra socialdemokratiska regeringen, och då sade utskottet samma sak: Det finns ingen anledning att göra någon förändring, och det går att göra en individuell prövning. Moderaterna, Centern och Kristdemokraterna reserverade sig. Vänstern reserverade sig också, däremot inte Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

I betänkandet från 2008/09 behandlade den nuvarande majoriteten frågan och sade i utskottet att man inte ändrat uppfattning. Men nu är det en gemensam reservation från s, v och mp.

Socialdemokraterna har alltså helt plötsligt ändrat uppfattning och gått med Vänstern, som inte har ändrat uppfattning. Man kan se att det här hänger ihop med vad det är för regeringsmajoritet. Man kan säga att alliansregeringen helt enkelt gör samma ställningstagande nu som tidigare socialdemokratiska regeringar har gjort, att det är svårt att göra några förändringar. Därför står vi fast vid detta.

Anf. 7 EVA OLOFSSON (v) replik:

Fru talman! Det är intressant: I stället för att motivera varför regeringen tycker som den tycker läser Magdalena Andersson upp vad olika socialdemokratiska ministrar har sagt för länge sedan.

Jag är väldigt glad att s, v och mp på den rödgröna sidan är överens om detta, och jag hoppas att det ska leda till att vi kan göra en förändring av det före valet. Men nu har alltså de borgerliga partierna svängt helt och hållet – för ni reserverade er tidigare, som Magdalena Andersson sade. Jag skulle gärna vilja veta: Vad är det som har gjort att ni har svängt? Menade ni ingenting med reservationen förut?

Den andra frågan som jag skulle vilja ta upp igen gäller att riksnormen har blivit ett tak i stället för ett golv. Många som är hänvisade till samhällets yttersta skydds nät upplever detta. Jag skulle vilja ställa några konkreta frågor.

Är det inte rimligt att människor som har försörjningsstöd ska kunna förflytta sig i samhället med månadskort i kollektivtrafiken? Ska vi begränsa det så att man i olika kommuner kan säga: Nej, du ska sitta hemma i din lägenhet i Bergsjön, Rosengård, Stockholm eller var det nu är om inte den kommunen tycker att det ska ingå, som de rödgröna i Stockholm tycker. Är det rimligt? Ska vi inte se på människors möjligheter till ett värdigt liv även när de lever med samhällets yttersta skydds nät? Man ska i alla fall kunna ta del av den kommunala och privata service som kan ges runt om. Finns det inte ett viktigt barnperspektiv i det här? Jag skulle vilja ha svar på den frågan, Magdalena Andersson.

Anf. 8 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik:

Fru talman! Eftersom jag var en av dem som tidigare skrev under en reservation om ideellt skadestånd hyser jag stor sympati med det synsättet. Det vill jag framföra här. Däremot inser jag att frågan är mer komplicerad än så.

Det var väl det som tidigare socialdemokratiska ministrar insåg, som också kände sympati för detta men som kom fram till beslutet att det inte är möjligt – inte så länge som vi har den syn på socialbidrag som vi har, att det är ett skyddsnät, för tillfälligheter. Däremot är det väldigt bra att man ska kunna göra individuella prövningar så att människor som farit illa ska kunna få del av ett skadestånd.

När det gäller riksnormen har vi behandlat den tidigare på olika sätt, i alla fall när det gäller lokala resor, men kanske inte när det gäller Internet. Här måste jag säga att jag tycker att det är väldigt intressant. Denna fråga är Vänsterpartiet helt ensamt om – de har inte med sig sina tänkta samarbetspartner, inte Miljöpartiet och inte Socialdemokraterna. Jag tycker att det är rätt spännande att Vänsterpartiet vänder sig till oss i alliansen och vill ha en förändring. Det vore nästan mer intressant att veta: Hur ska vänsterkartellen klara ut det här när Vänsterpartiet säger en sak och inte har med sig sina tänkta kolleger i en kommande regering?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

6 § Ett europeiskt medborgarinitiativ

*Ett europeiskt
medborgarinitiativ*

Föredrogs

konstitutionsutskottets utlåtande 2009/10:KU32
Ett europeiskt medborgarinitiativ (KOM(2009)622).

Anf. 9 YILMAZ KERIMO (s):

Fru talman! I samband med att Lissabonfördraget började gälla den 1 december 2009 blev det också möjligt för medborgare i EU att ta initiativ till frågor som man tycker bör behandlas där. Detta utlåtande handlar om de regler och villkor som ska gälla för att ett sådant initiativ ska ses som giltigt.

Precis som när initiativ till folkomröstningar tas i svenska kommuner behövs ett regelverk för att säkerställa att det finns en verklig opinion bakom förslaget och att frågan väcks i rätt organ och på rätt nivå.

Utskottet är överens om förutsättningarna. Därför tänker jag inte gå in på detaljer här i kammaren. Jag vill i stället uppehålla mig vid några viktiga principiella funderingar.

För det första: När möjligheten finns gäller det att ha ett regelverk som inte försvårar eller i värsta fall förhindrar folkligt förankrade initiativ. Men det är lika viktigt att regelverket inte är så slapt att extrema minoriteter gång på gång kan driva fram initiativ utan någon möjlighet att få dem tillgodosedda. Det krävs därför en noggrann avvägning av regleringen.

För det andra: Det är positivt att det i och med möjligheten till medborgarinitiativ kommer att finnas en kanal för att på gräsrotsnivå påverka EU. Mycket av kritiken mot EU har handlat om att det är för slutet och inåtvänt utan riktiga påverkansmöjligheter för vanliga medborgare.

Nu ska inte betydelsen av medborgarinitiativ överskattas, men varje steg i riktning mot att öppna upp processen och EU:s beslutsvägar och att öka inflytandet och möjligheterna för vanliga människor att påverka måste ses positivt.

För det tredje: Hur kommer det då att se ut i praktiken? Själv kan jag tänka mig att det kommer att startas en hel del kampanjer från olika intresseorganisationer för att påverka kommissionen i viss riktning. Olika etniska och religiösa grupperingar finns säkert bland dessa, men för egen del tänker jag mest på hur arbetstagarorganisationerna i Europa kommer att agera. Här öppnas till exempel en klar möjlighet för Europafacket att påverka kommissionen i en mer arbetstagarvänlig riktning.

Fru talman! Med dessa funderingar yrkar jag bifall till utskottets utlåtande.

Anf. 10 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Som föregående talare nämnde förändras EU:s institutioner på en rad punkter genom Lissabonfördraget. Delar av rättssamrådet blir överstatliga, nya politiska poster inrättas, och de nationella parlamenten får nya verktyg för att bedöma vilka lagar som verkligen hör hemma på EU-nivå. En mindre välkänd förändring är att varje medborgare får ett verktyg för direktdemokratisk påverkan, det så kallade europeiska medborgarinitiativet.

Medborgarinitiativet ger enligt Lissabonfördraget en miljon medborgare, spridda över ett antal medlemsländer, rätten att lägga fram lagförslag till kommissionen. Sveriges riksdag har som en av flera institutioner blivit ombedd att ge sina synpunkter på hur reglerna för europeiska medborgarinitiativ ska utformas i detalj. Att det krävs en miljon underskrifter är givet, men hur många av EU:s medlemsländer måste undertecknarna representera? Hur lång tid har den som organiserar ett sådant här medborgarinitiativ på sig att samla in alla underskrifter? Vem ska kontrollera att underskrifterna är genuina, och vilka förpliktelser har EU-kommissionen när ett medborgarinitiativ väl lämnas in?

Just nu pågår en process för att besvara alla de här frågorna och ytterligare frågor som berör bland annat krav på öppen redovisning av hur ett medborgarinitiativ finansieras. Det är som en del i den processen som Sveriges riksdag ska uttala sig.

Det utlåtande från konstitutionsutskottet som riksdagens beslut grundar sig på betonar att regelverket för medborgarinitiativ ska vara enkelt och medföra så lite byråkrati som möjligt, dels för att byråkrati kostar pengar, dels – och framför allt – för att byråkratiska regelverk inte ska få stå i vägen för de medborgare som vill utnyttja detta demokratiska verktyg.

Medborgarinitiativ kan jämföras med de medborgarförslag som redan i dag kan läggas i två tredjedelar av Sveriges kommuner och i en tredjedel av landstingen. Den som väcker ett medborgarförslag har inte rätt att få sin idé genomförd men däremot en rätt att få sitt förslag behandlat i kommunfullmäktige eller i en relevant nämnd eller styrelse. På samma

sätt ger det europeiska medborgarinitiativet rätten att lägga fram ett förslag för EU-kommissionen, och det är kommissionen som bestämmer huruvida förslaget ska gå vidare i processen.

Riksdagen uttalar med det här utlåtandet att den som tar ett medborgarinitiativ ska ha rätt till en granskning och ett besked inom sex månader. Av beskedet ska det framgå hur kommissionen avser att gå vidare i arbetet. Ett möjligt besked är naturligtvis att kommissionen inte alls tänker gå vidare med förslaget, men då bör det också krävas en noggrann motivering till att förslaget läggs åt sidan.

Slutligen vill jag påpeka att det direktdemokratiska inflytande som medborgarinitiativet ger är ganska begränsat. En miljon medborgare kan inte kräva att en viss lag införs, och en miljon medborgare kan inte heller kräva att det genomförs en folkomröstning. Det finns också tydliga begränsningar av vilka ämnen som får tas upp. Ett medborgarinitiativ är en uppmaning till kommissionen att vidta en viss åtgärd, och de konkreta förslagen måste rymmas inom de befogenheter som kommissionen har. Du kan inte genom ett medborgarinitiativ föreslå EU-lagstiftning på ett område som tillhör enskilda medlemsländer, regioner eller kommuner. Medborgarinitiativ som handlar om exempelvis nivån på inkomstskatter, stadsbyggnadsregler eller inrättandet av nya busslinjer blir helt enkelt inte giltiga.

Det beslut som riksdagen fattar nu blir ett av flera bidrag i EU-kommissionens arbete med att utforma det här regelverket. I den fortsatta processen kommer regeringen att förhandla för Sveriges del, och i varje steg ska ståndpunkterna också förankras i riksdagen.

Med detta vill jag yrka bifall till utlåtandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

7 § Sammankoppling av företagsregister

Föredrogs
civilutskottets utlåtande 2009/10:CU11
Sammankoppling av företagsregister (KOM(2009)614).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

8 § Naturresursfrågor

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2009/10:CU5
Naturresursfrågor.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2009/10:CU6
Insolvens- och utsökningsrätt.

Anf. 11 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1. Jag vill också säga lite om denna reservation.

I dag har reglerna när det gäller utmätning ändrats. Kronofogden har tidigare gjort så när människor inte kan betala sina skulder att om skulden kan täckas genom ett års löneutmätning, alltså genom att man under ett års tid tar från lönen i samma sekund som den kommer in på kontot varje månad, ger man sig inte på fasta tillgångar som den skuldsatte har.

Från och med den 1 januari 2008 har man ändrat reglerna för detta. Ändringen innebär att man ger sig på den fasta egendomen om skulden inte kan täckas genom tre månaders löneutmätning. Detta är en praxis som har uppstått – just tremånadersregeln är alltså inte huggen i sten.

Tyvärr har resultatet nu kommit. Det har visat sig att det är fler skuldsatta som nu får sin bostad utmätt. Det tycker vi är en väldigt olycklig konsekvens, för det är väldigt svårt att backa bandet och reparera den skada som väl har skett när någon förlorat sin bostad.

Det finns också en risk att barnfamiljer drabbas av det här. Man gör självklart allt i sin makt för att undvika just att barn drabbas. Men tyvärr finns risken, eftersom en del av de skuldsatta har barn. Det tycker jag gör att det finns ännu större anledning att försöka tillgodose dessa familjers behov och att över huvud taget se över den här regeln, som nu har gjort att fler bostäder blir utmäta.

Siffrorna för det här har nu kommit från Kronofogdemyndigheten. 2007 var det 700 bostadsrätter som blev utmäta. 2008 hade siffran stigit till 1 100 bostadsrätter. Och 2009 ligger vi på omkring 1 000 bostadsrätter.

Man kan alltså se en tydlig ökning. Det har också Kronofogdemyndigheten kunnat se. Det är alltså fler som förlorar sitt hem, som förlorar tak över huvudet.

Det har också förekommit att små skulder, väldigt små skulder, har lett till att en bostad blivit utmätt. Det är tack och lov undantagsfall. I de flesta fall lyckas man lösa det på annat sätt. Men det förekommer att man för några tusenlappar mäter ut en människas bostad och riskerar att göra hela familjen hemlös.

Om man väl har hamnat i kronofogdens register och dessutom fått sin bostad utmätt är det inte så lätt att hitta en ny bostad. Allt det här följer ju med när man söker en ny bostad, speciellt om man söker en hyresrätt. Då är risken överhängande att man inte får den.

På många orter runt om i landet finns det inte heller mycket hyresrätter att tala om, speciellt inte ute på landsbygden, utan det är bostadsrätt, villa eller radhus som gäller. Då drabbas även de som har det tuffast ekonomiskt av den här utmätningen. Det kan man se. Fördelen med att ha en hyresrätt är att den inte går att mäta ut, för det är ingen tillgång. Då kan man åtminstone behålla tak över huvudet medan man försöker betala av sin skuld.

Jag tycker att det finns all anledning att se över hur den här nya regeln, som kronofogden nu tillämpar, har slagit. Det är faktiskt mindre summor nu som kan göra att man riskerar att förlora tak över huvudet.

Sedan finns det en annan aspekt av det här. När man väl säljer huset på exekutiv auktion, som det heter, betingar det oftast ett mycket lägre pris än om man säljer bostaden på vanligt sätt. Då är risken att man slumpar bort tillgången. Det drabbar både den enskilde som förlorar sin bostad och den som ska driva in skulden och självklart borgenären, alltså den som den skuldsatta är skyldig pengar.

Man får in mindre pengar på det sättet, eftersom det helt enkelt blir ett lägre pris. Den summa som kanske ska gå tillbaka till den skuldsatta blir också mindre.

Det är olyckligt på alla sätt och vis att man gör på det här sättet. Dessutom går det stick i stäv med regeringens strategi mot hemlöshet. Det är faktiskt fler som riskerar att bli hemlösa på det här sättet.

När det gäller fastigheter menar man villa eller radhus. Då äger man alltså hemmet helt och hållet. När det gäller dessa är det färre som har fått sin bostad utmätt. Det är tydligen lite olika regler för bostadsrätt och egnahem, när man måste lämna hemmet. Detta har inte drabbat fastighetsägare lika hårt. Men man kan ändå se att det även är ett par hundra fler som har förlorat sitt egnahem sedan de nya reglerna trädde i kraft.

Sammanfattningsvis tycker jag att det finns all anledning att se över de här reglerna, för det har slagit väldigt illa i praktiken. Kronofogden säger själv att man genom att lägga upp en strategi för den enskilde som är skuldsatt kan komma väldigt långt för att skulden ska bli betald. Deras motto är att alla vill göra rätt för sig. Det är deras erfarenhet. Detta går också att lösa, men då är det väldigt olyckligt om man på det här sättet går in och tar ifrån människor deras bostad.

Vi har även en annan reservation. Vi har valt att inte yrka bifall till den. Men det handlar allmänt om problemet med överskuldsättning som är ett växande problem i samhället. Vi kan inte minst se alla sms-lånen. De bidrar till överskuldsättningen. Detta är en direkt bidragande orsak, men det är så klart också en konsekvens av att många redan är skuldsatta och helt enkelt inte får fram pengar och ser det här som en sista utväg. De flesta vet att det är väldigt ofördelaktiga villkor och en väldigt hög ränta och att man egentligen får väldigt lite i slutändan.

Men det visar att vi måste göra något åt det här problemet. Det är en skenande utveckling. Fler blir också evighetsgäldenärer. De har svårt att någonsin ta sig ur skuldfällan. Vi vill att regeringen ska titta på den här frågan och göra en samlad redovisning av alla som är överskuldsatta och åtgärder för att komma till rätta med det här.

Sedan tycker vi det att finns speciellt allvarliga komponenter. En sak handlar om alla ungdomar som har drabbats. Risken är att man börjar sitt liv som skuldsatt och aldrig kommer ur fällan.

Vi tycker också att man ska ta hänsyn till ålder och sjukdom. De som är väldigt gamla eller väldigt sjuka eller som är både väldigt gamla och väldigt sjuka borde kanske inte behöva betala riktigt lika mycket i taget när de ska betala sin skuld. De skuldsatta får ju allting utmätt, både sin inkomst och sina tillgångar.

Det viktigaste av allt är att se till att det finns ett incitament att ta sig ur skuldfällan. Tyvärr finns inte det i dag. Om man tjänar lite mer eller

får barnbidrag dras det också. Då är det risk att man känner sig otroligt pressad och aldrig kommer ur den här fällan. Det säger Kronofogdemyndigheten också. Ge incitament, alltså drivkrafter, att komma ur fällan, och öka möjligheterna till skuldsanering!

Anf. 12 EGON FRID (v):

Fru talman! När vi diskuterar de frågor som berörs i betänkandet, insolvens- och utsökningsrätt, brister i kreditgivningen och överskuldsättning, är det viktigt att sätta in frågorna i ett större sammanhang. Det är frågor som rör bankernas verksamhet och hur kreditgivningen sker. Det är ju inte mindre viktigt nu när finanskrisen påverkar oss alla på olika sätt, som sysselsatta och som konsumenter.

Fru talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till reservationerna 1 och 3 i betänkandet CU6.

Vi vet att många småföretags utvecklingskraft är beroende av sunt riskkapital och kreditgivare som har ett långsiktigt intresse. Balansen mellan kreditgivare och låntagare är en central fråga. Vi ser hela tiden hur obalansen finns och förstärks. Regeringen och majoriteten i riksdagen värnar äganderätten, avtalsrätten och kreditgivarnas intressen före låntagarnas och gäldenärernas – särskilt evighetsgäldenärernas – situation.

Ett av målen med en sund kreditgivning måste vara att vi ska lyfta av evighetsgäldenärerna deras stora bördor genom att införa en absolut preskription. Vi kommer aldrig att komma till rätta med problemen med överskuldsättning om vi inte får en absolut preskription, en slutgiltig avskrivning av skulder, efter ett visst antal år.

Frågor som rör överskuldsättning, krediter och livsvillkor för överskuldsatta behandlas i det betänkande som vi nu debatterar. Det berör yrkanden från Vänsterpartiets motioner om konsumentpolitik och konsumentfrid.

Livsvillkoren för överskuldsatta berörs av och kan stöttas av ett stötande samhälle genom saneringslån och sociala lån. Dessutom är det viktigt med en seriös och god kreditprövning och kreditupplysning och att inkassobolagens verksamhet styrs upp så att krediter inte kan fortsätta att vara en marknad på marknaden. Jag tar mig friheten att också nämna dessa frågor här, då jag tycker att alltihop hänger ihop.

Vänsterpartiets utgångspunkt när det gäller alla dessa frågor är att alla vill göra rätt för sig.

Det är en oerhört viktig utgångspunkt, särskilt när man ser nuvarande obalans mellan intressena för borgenärerna och intressena för gäldenärerna. Denna obalans kommer att bestå så länge inte någon radikal förändring sker.

Fru talman! Sms-lånen, som vi kommer att diskutera lite senare här i dag, är också en konsekvens av den överskuldsättning som evighetsgäldenärerna befinner sig i. Vi har ett ansvar från samhällets, riksdagens, regeringens och lagstiftarnas sida att skapa en lagstiftning som hjälper evighetsgäldenärerna i deras situation.

Vi kan minska antalet evighetsgäldenärer radikalt genom att de kan få sina krediter och lån avskrivna efter en rimlig tid. Med den utgångspunkt som jag nämnde, att alla vill göra rätt för sig, måste man få en möjlighet att få sina krediter avskrivna så att man kan komma igen och börja om.

Det går inte att leva på existensminimum år ut och år in. Här krävs kraftiga förändringar. Dels måste förbehållsbeloppet höjas till en rimlig nivå, dels är våra förslag om absolut preskription, en slutlig avskrivning av lånen, den enda möjligheten för att en kraftig förändring ska ske.

Fru talman! Om vi slår in på det spåret finns det också andra möjligheter. Det finns flera förslag som kan komplettera detta. Vänsterpartiet har i sina motioner tagit upp frågan om saneringslån. Det är en modell som Finland använder via en garantistiftelse. Överskuldssatta privatpersoner får hjälp med saneringslån för att betala av sina skulder.

Finland har för övrigt en absolut preskription efter 15 år. Finland är ett av de länder i Europa som har sociala lån som ett komplement för hushåll med relativt svag ekonomi. De som till exempel behöver investera i en kapitalvara kan få hjälp med ett socialt lån för att finansiera det.

Vi måste göra en översyn av inkassobolagens verksamhet. Den förändring som insolvensutredningen har föreslagit med en förkortad skuld-tid från fem till tre år i skuldsaneringslagen måste få bli genomförd.

Görs inte det kan vi misstänka att man har låtit inkassobolagens verksamhet styra och att regeringen ser till borgenärsintressena i första hand. De får då fortsätta med sin ockerverksamhet, sina avgifter, sin indrivning och sin rätt att köpa och sälja krediter för att tjäna på folkskulder. Det krävs en total översyn och en kraftig förändring av inkassobolagens rätt att bedriva sin verksamhet på det sätt som de gör nu. Det här är något som lagstiftningen legitimerar.

Fru talman! En annan fråga som berörs i detta betänkande är utmätning av bostäder som vi tar upp i reservation 1. Hillevi Larsson har föredömligt beskrivit det här. Vänsterpartiet har motionerat om att en översyn snarast görs för att förhindra att gäldenärer avhyses från sina bostäder för relativt små skuldbelopp.

Tryggheten för skuldsatta har försämrats på ett orimligt sätt. Det gäller inte minst barnens rätt till ett tryggt boende. Vi menar att inga barnfamiljer ska få vråkas. Måste barnfamiljer flytta ska en ny bostad vara ordnad innan verkställighet av utmätning av familjens bostad sker.

De förändringar som skedde i januari 2008 som syftade till att förenkla utmätningsförfarandet innebär att Kronofogdemyndigheten gör en fullständig undersökning av den skuldsattes tillgångar. Det medför att även gäldenärens bostad ingår oberoende av skuldens storlek. Någon form av skälighetsprövning måste göras för att förhindra att skuldsatta avhyses från sina bostäder för relativt små belopp.

Fru talman! Jag yrkar än en gång bifall till reservationerna 1 och 3. Jag anser att det behövs ett snabbspår för förändringen av insolvens- och utsökningsrätten.

Anf. 13 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Den moderatledda högerregeringens företrädare i civilutskottet är inte så förtjusta i att man analyserar de grundvärderingar som ligger i majoritetstextens formuleringskonst. I det här fallet handlar det kanske i första hand om hur man beskriver maktförhållandet mellan fordringsägarna och de skuldsatta.

Eftersom man inte tycker om det tänkte jag den här gången avstå från den typen av argumentation. Det gör i och för sig mitt anförande betydligt tråkigare, och det blir mindre tydligt var de politiska konflikterna och

motsättningarna står. Men det är av hänsyn till majoritetsföreträdarnas humör, och blodtryck kanske i första hand.

Betänkandet behandlar insolvens och utsökningsrätt, som det heter, eller på mer normal svenska betalningsvägran och uttagande av fordring. Det kanske inte blir så mycket tydligare. För mig är det svårt som inte har grundkunskaperna i det juridiska språket.

Det handlar alltså om utmätning av bostäder och överskudsättningsproblem som vi har hört från Hillevi Larsson och Egon Frid. Men det handlar också om 16 andra yrkanden som behandlas i det här betänkandet på det sätt som vi kallar förenklat. Det gör de på grund av att de tidigare under den här mandatperioden har varit här i kammaren i något betänkande och då fått avslag. Bland de förslagen, som alltså behandlas förenklat, finns det ett antal som jag tror är så pass intressanta att jag utgår från att regeringen sitter och funderar på dem och att man så småningom återkommer till riksdagen med förslag till beslut.

Man bör påpeka för allmänheten som lyssnar på detta att det faktum att motioner avslås i normalfallet inte betyder att de motionerna och de yrkandena saknar betydelse för den politik som sedan kommer att formis här i kammaren. Det är den naturliga arbetsmetodik som gäller för hur vi förfar med förslag här i kammaren. Motionerandet, både från majoritetens och oppositionens företrädare, i riksdagen är ett sätt att tipsa regeringen om nya möjligheter att utveckla lagstiftningen.

Jag vill först yrka bifall till reservation 1 i betänkandet, reservationen om utmätning av bostäder.

Miljöpartiet har ett flertal gånger genom åren påpekat problemet med barn som kan fara mycket illa när föräldrarnas ekonomi raseras. Det är en självklar sanning, en generell sanning som man kan använda sig av och hänvisa till i många olika sammanhang.

I det här betänkandet handlar det om barnens situation när det gäller vräkning från bostäder och specifikt när det gäller bostäder som föräldrarna äger. Vad jag har kunnat få fram är inte statistiken sådan att man riktigt kan koppla förhållandet till bostaden till hur många barn som berörs. Därför har jag valt att för att beskriva problematiken fokusera på berörda barn först.

Vi i oppositionen anser att det är för många barn som blir indragna i situationer där de berörs av vräkning. Om man tittar på statistiken, som jag har försökt att göra, ser man att det ändå är så att antalet barn som berörs av vräkningar har minskat. Totalt var det 13 955 barn som på något sätt berördes av vräkningsärenden 2000. Enligt den senaste statistiken för till och med december 2009 var det 9 705 barn som berördes av vräkningar på något sätt.

I praktiken går inte alla de fallen till verkställighet. År 2000 var det 5 055 barn som berördes av verkställda vräkningar. År 2009 hade det minskat till 3 040 barn. Det var en liten ökning jämfört med 2008.

Minskningen av antalet verkställda vräkningar har avtagit. Under perioden 2000–2006 sjönk antalet barn som berördes av verkställda vräkningar med ungefär 300 per år. Efter 2006, sedan vi fick den nuvarande regeringen, har minskningen bara varit 80 barn när det gäller barn som har berörts av sådana ärenden.

Att minskningstakten har avtagit behöver man inte beskriva som något slags misslyckande från regeringens sida. För det mesta när man från samhällets sida i en kommun eller i någon verksamhet försöker ta hand om en problemsituation är det ju enklast i början, och ju längre man kommer i arbetet desto svårare blir det.

Antalet begärda vräkningar har också ökat. De var som lägst 2006 och har ökat lite grann, inte mycket, men med ungefär 500 fall per år till 2009, och det gör också att det naturligtvis är svårt att komma vidare.

Vi i Miljöpartiet tycker emellertid att det fortfarande är alldeles för många barn vars familj eller en del av familjen, för det handlar i många fall om splittrade familjer, berörs av en vräkning. Vi menar att regeringen borde agera på något sätt och komma med förslag på hur man kan se till att antalet barn som tvingas vara med om att deras familj blir vräkt på något sätt minskar.

I reservationen och i det här betänkandet ligger fokus på det orimliga i att de belopp som ska utmätas kan vara relativt små i förhållande till de värden som familjen som helhet direkt tappar och som kanske har tagit många år att bygga upp i form av en ägd bostad och som Hillevi Larsson beskrev väl i första hand när det handlar om bostadsrätter men även ägda fastigheter. Den ekonomiska förlusten för familjen kan vara så stor att det är näst intill omöjligt att reda upp, och det är en koppling till den andra punkten om överskudsättning.

Vår uppfattning är att utsökningsbalken borde reformeras på ett sådant sätt att just bostadsrätter och egnahem skulle särbehandlas så att man säkerställer att barnfamiljer inte hamnar i en sådan här situation. Vi menar att olika former av stöd för att sanera en sådan här familjs situation på något sätt borde vara en betydligt intressantare lösning ur ett samhällsperspektiv. Man borde kunna satsa betydligt mer medel på detta, eftersom förlusterna på sikt för en sådan familj och framför allt för barnen är så stora.

Självklart är vi medvetna om att båda parter i en situation som denna har en rätt att hävda och att det inte är enkelt, men samtidigt menar vi att vi som politiker inte kan tillåta att barnen hamnar i kläm och blir lidande när vuxna inte klarar av att sköta sina ekonomiska mellanhavanden. Barnets fortsatta boende måste lösas innan en utmätning får ske och de blir av med sin bostad. Det tycker vi borde vara grundprincipen.

När det gäller reservationerna 2 och 3 yrkar vi inte bifall till dem. Vi har inte ställt oss bakom dem, för vi tycker att majoritetstexten ändå lovar en översyn som vi tror kan ge en del av det vi önskar. Därför väljer vi att avstå på de punkterna.

Anf. 14 ANTI AVSAN (m):

Fru talman! Vi debatterar civilutskottets betänkande *Insolvens- och utsökningsrätt*, och det allra mesta som omfattas av det här betänkandet är sådant som både har bemötts och debatterats tidigare. Därför är de allra flesta motionsyrkandena behandlade i förenklad ordning. Det är egentligen två delar som inte har behandlats förenklat, och det är frågan om utmätning av bostäder och överskudsättning.

Jag ska börja med att säga någonting om utmätning av bostäder. Den 1 januari 2008 trädde nya regler i kraft som rör utmätningsförfarandet i enskilda mål hos Kronofogdemyndigheten, det vill säga mål som gäller

verkställighet av privaträttsliga fordringar. Det är alltså fordringar som har uppkommit mellan till exempel privatpersoner eller privatpersoner och företag. Det handlar inte om exempelvis skatter.

Det var civilutskottet som hanterade det aktuella lagstiftningsärendet som hade rubriken *Förenklat utmätningsförfarande*. De aktuella reglerna innebär att det sedan den 1 januari 2008 finns en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar, och handläggningen hos Kronofogdemyndigheten är inte längre tidsbegränsad.

Vad som är viktigt att framhålla är att utmätningsreglerna i sig inte ändrades, utan lagstiftningsärendet gällde vad man kan kalla det administrativa förfarandet hos Kronofogdemyndigheten. Det framstod som opraktiskt att behålla en ordning där borgenären skulle välja mellan begränsad och fullständig tillgångsundersökning när det inte innebär något merarbete av betydelse för kronofogden att få fram de uppgifter som omfattas av en fullständig tillgångsundersökning.

I propositionen om förenklat utmätningsförfarande framhålls som ett skäl för den föreslagna ordningen att Kronofogdemyndigheten i alla mål flexibelt kan bedöma vilken verkställighetsåtgärd som kan förväntas ge bästa möjliga resultat för borgenären med minsta möjliga olägenhet för gäldenären. Med det tidigare systemet kunde gäldenären tvingas underkasta sig en lång löneutmätning, trots att det fanns andra sätt att snabbare och enklare nå ett bra resultat även för borgenären.

Oppositionens inställning tycks vara att det är tillgången till information om gäldenärens tillgångar som är problemet. Jag har svårt att se hur detta skulle kunna vara problemet när utmätningsreglerna i sig inte har ändrats.

Hillevi Larsson nämnde antalet utmäta bostadsrätter och att det antalet hade ökat. Jag vet inte om man kan dra kopplingen direkt till lagändringen som skedde den 1 januari 2008. Det kan ju inte vara helt obekant att vi har och har haft en finanskris och att den också har haft vissa effekter på ekonomin.

Möjligheten att få utmätning enligt utsökningsbalkens regler är för det första inte begränsade till vissa speciella tillgångar. Av hänsyn till gäldenärens behov eller av andra skäl finns det däremot en rad undantagsregler som gäller för utmätning. Någon bestämmelse om undantag från utmätning av fast egendom som utgör gäldenärens stadigvarande bostad finns inte. Enligt en bestämmelse i 4 kap. utsökningsbalken krävs däremot för att utmätning ska få ske att utmätningen kan beräknas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig. Vidare krävs i första hand att den utmätningsbara egendom som tas i anspråk är en sådan tillgång som kan användas till fordringens betalning med minsta kostnad, förlust eller annan olägenhet för gäldenären.

Om man läser vad Egon Frid och de andra motionärerna vill i sin motion tror man nästan att just förhållandet att även en bostad ingår i det som omfattas av tillgångsundersökningen i sig leder till en risk att bli hemlös för små skulder. Sedan efterlyses någon form av skälighetsprövning. Det fattas några led i det resonemanget, för skälighetsprövningen framgår ju av reglerna i utsökningsbalken.

Fru talman! Sammantaget kan man säga följande: De regler som ger borgenären möjlighet att driva in skulder måste naturligtvis balanseras mot gäldenärernas behov av skydd och rättssäkerhet. All utmätning ska

föregås av en bedömning av om åtgärden är försvarlig. Enligt bestämmelserna i utsökningsbalken ska i första hand utmätning ske av sådan egendom som förorsakar minst skada för gäldenären. Kronofogden försöker också i det längsta att undvika att utmäta bostäder. Det är bara om annan utmätningssbar egendom saknas eller om den inte räcker till för att betala skulden som bostadens utmäts.

Kronofogdemyndigheten måste således i varje enskilt fall göra en bedömning av om det är försvarligt att utmäta en gäldenärs bostad. Det saknas därför skäl att nu vidta några åtgärder med anledning av motionsyrkandena.

I sammanhanget vill jag ändå peka på regeringens strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Ett av målen innebär att antalet vräkningar ska minska och att inga barn ska vräkas. Denna strategi och målsättning ligger helt i linje med motionsönskemålen även om den inte har någon direkt bäring på eller något motsatsförhållande till utsökningsbalkens regler. Utskottsmajoriteten är alltså inte beredd att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av de aktuella motionsyrkandena som gäller utmätning av bostäder.

Fru talman! Jag går nu över till frågan om överskuldssättning. Där vill jag särskilt nämna att Skatteverket i regleringsbrevet för 2004 fick i uppdrag att analysera de problem som leder till att personer har svårt att komma ur sin skuldsituation och som till följd av detta riskerar att bli så kallade evighetsgäldenärer. Man fick också i uppgift att lämna förslag till åtgärder. Förslaget redovisades genom en skrivelse i december 2004. Där togs ett antal olika punkter upp som i allt väsentligt motsvarar de motionsyrkanden som finns på detta område.

Man föreslog att preskriptionsreglerna för civilrättsliga fordringar ges en liknande utformning som för det allmännas fordringar, det vill säga en absolut preskription. Man föreslog att det i utsökningsbalken skulle införas regler som sätter en borte gräns för hur länge indrivning av skulder vid Kronofogdemyndigheten får ske. Man föreslog också att det i utsökningsbalken införas regler som innebär att frågan om preskription av en fordran kan komma under prövning även om gäldenären inte har gjort invändningar härom, alltså att Kronofogdemyndigheten självmant ska pröva om preskription har inträtt. Man hade också ett förslag om att krediteringsreglerna vid indrivning utformas så att kapital krediteras före ränta och att ett räntetak införs.

Det pågår arbete efter ett antal undersökningar, avgivna rapporter och utredningsförslag utöver Skatteverkets skrivelse som jag har redogjort för nu. Man kan under alla förhållanden konstatera att långvarig överskuldssättning skapar sociala problem och utanförskap, vilket i sin tur leder till kostnader för samhället. Det är därför angeläget att lagstiftningen har den samhällsekonomiskt mest effektiva utformningen. Men när man prövar vad som är den mest effektiva utformningen är det viktigt att man väger in de motstående intressen som kan finnas.

Jag kan nämna 2007 års insolvensutredning, vilken inte jag ska redogöra för, utan det kan min utskottskollega Jan Ertsborn göra i stället. Jag kan också nämna en utredning med förslag som kommer från Kronofogdemyndigheten och som gäller utmätning av lön. Allt detta är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utöver detta har regeringen aviserat en mer allmän översyn av utsökningsbalken. Det finns därför inte någon

anledning att föregripa det arbete som pågår genom några åtgärder från riksdagens sida. Därför bör motionsyrkandena avslås.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 15 HILLEVI LARSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tänkte ta upp frågan om utmätning av bostad. Egon Frid säger att det inte behöver ha med de nya reglerna att göra att antalet utmätningar har ökat. Men vi har fått signaler från Kronofogdemyndigheten själv att det har att göra med de nya reglerna. Man kan också se att det skedde ett rejält skutt uppåt direkt efter att reglerna infördes och att antalet utmätningar har hållit sig på ungefär samma nivå sedan dess. Sedan är det klart att krisen inte underlättar.

Men jag tycker ändå att det är intressant att det är Kronofogdemyndigheten själv som ger denna signal. Kronofogdemyndigheten menar också att det har funnits en regel som innebar att om man genom löneutmätning under ett års tid kunde få in skulden gav man sig inte på de övriga tillgångar som den skuldsatte har, innefattande bostaden. Men den regeln togs bort den 1 januari 2008. Då blev det fritt fram att även ge sig på bostaden. Därför finns det självklart ett samband mellan ett ökat antal utmätningar av bostäder och borttagandet av denna regel.

Kronofogdemyndigheten föreslår också själv att man ska se över det som kallas beneficieregeln. Det handlar om både språket i lagen och vad som innefattas i hemmet om man talar om husgeråd. Det är alltså ett gammaldags språk. Men framför allt handlar det om när det inte finns något skydd i dag när det gäller fast egendom, alltså när människor äger sin bostad – bostadsrätt eller egnahem. Däremot finns detta skydd när de har en hyresrätt. Det innebär att man inte kan ta ifrån människor en hyresrätt för att de är skuldsatta så länge de betalar sin hyra. Men där föreslår Kronofogdemyndigheten själv ett skydd även för dem som har egnahem och bostadsrätter. Det är många som bor runt om i landet där det inte finns några hyresrätter och som inte har något val. Jag tycker därför att det finns ett problem här.

Anf. 16 ANTI AVSAN (m) replik:

Fru talman! Jag undrade ett tag vad jag skulle svara på när Hillevi Larsson i sin replik polemiserade mot Egon Frid. Men så var det uppenbarligen inte.

När det gäller varför antalet utmätningar har ökat får man titta på hur stor ökningen har varit i förhållande till hur nivån var tidigare. Jag tror inte att man kan säga att det beror på nya regler. Om man har ändrat någon del i regelverket får man väl i brist på andra uppgifter utgå från att det handlar om föreskrifter och att det ligger på den nivån.

Som jag sade i mitt anförande har man i propositionen *Förenklad utmätningförfarande* pekat på att just detta att man fastnade i löneutmätningar var ett problem när det fanns andra tillgångar som kunde realiserats. Svårigheten är att blunda för ett underlag som omfattar en gäldenärs tillgångar när det finns tillgängligt. Det var också ett av skälen till att man föreslog dessa ändringar som trädde i kraft den 1 januari 2008.

Jag kan alltså inte säga att Hillevi Larsson har rätt i sina påståenden, utan oftast när det gäller sådana här saker försöker man måla upp en allmän bild utan att kanske kunna hänföra sig till konkreta fall. Visst kan

det finnas konkreta fall där det har blivit en effekt som man kan ha synpunkter på. Men det är inte säkert att det beror på det som påstås här.

När det talas om beneficieregeln vet jag att det finns förslag i denna mängd av utredningar och annat som pekar just på att det ska finnas incitament för att kanske öka sina inkomster. När man inte gör det tar kronofogden inte precis allt i en löneutmätning. Båda parter ska tjäna på detta, både borgenär och gäldenär.

Anf. 17 HILLEVI LARSSON (s) replik:

Fru talman! Jag ber så mycket om ursäkt för mitt misstag tidigare. Jag menade naturligtvis Anti Avsan. Jag blev lite distraherad när jag hörde att Egon Frid också skulle upp och tala. Men jag och Egon Frid är helt överens om det mesta.

När det gäller detta med tak över huvudet som det ytterst handlar om tycker jag att det är värre för den enskilde att förlora sin bostad och tak över huvudet än att ha löneutmätning i upp till ett år. Visserligen får man kanske leva lite snålt under detta år, men man har i alla fall bostad under tiden. Har man familj har den tak över huvudet. När året sedan har gått och skulden förhoppningsvis är betald har man sin bostad kvar. Dilemmat är om man under denna tid har förlorat sin bostad, och det kan vara för relativt små skulder. I de värsta fallen blir det mycket besvärligt för den enskilde att dessutom vara registrerad i kronofogdens register med den börda som det innebär att söka ny bostad. Man är inte så populär på bostadsmarknaden i den situationen. Risken är att man förlorar stora belopp när lägenheten säljs på exekutiv auktion. Det blir inte samma pris som när man säljer den på egen hand.

Det innebär mycket långtgående konsekvenser för dem som drabbas. Därför borde det göras väldigt tydligt att det är mycket mer betungande än löneutmätning att förlora sin bostad. Jag tycker alltså tvärtom, Anti Avsan, i det avseendet.

Mina uppgifter är inte tagna ur luften, utan Kronofogdemyndigheten själv har gett de här signalerna. Där tycker man att skyddet ska utökas när det gäller bostaden – en tak-över-huvudet-garanti – även för dem som har bostadsrätt eller egnahem.

Vi är helt överens om incitamenten, drivkrafterna, för att ta sig ur skuldsituationen och få lite över varje månad efter betalning. Men det har inte lagts fram något förslag om det. Ett sådant förslag efterfrågar vi.

Anf. 18 ANTI AVSAN (m) replik:

Fru talman! Jag börjar med att säga några ord med anledning av det Hillevi Larsson sade i sin tidigare replik när det gäller beneficieregeln och frågan om hyresrätt. Jag förstår inte riktigt vad det har med detta att göra. I den delen vill jag påpeka att socialtjänsten har ett ansvar när någon riskerar att vråkas från en hyresrätt, så det är inte bara så att man får lämna bostaden på grund av obetalda hyror. Det finns möjligheter att rädda situationen. Men en hyresgästs viktigaste förpliktelse är just att betala hyran.

Jag vill inte föra in något skuldresonemang här. Trots allt finns det alltid två parter när någon är skuldsatt. Det är klart att man på grund av omständigheter som man inte råder över kan hamna i en väldigt olycklig situation. Kanske tvingas man sälja sitt hus och försäljningen inbringar

ett väldigt lågt marknadsvärde, en låg köpeskilling, vid just det tillfälle då huset säljs samtidigt som man har stora lån och därigenom blir skuldsatt. Kanske blir man också av med jobbet. Jag har full respekt för att människor kan hamna i den typen av situationer.

Samtidigt finns det trots allt ett ansvar när det gäller situationer som man i någon mån kan kontrollera, vilket också är viktigt i sammanhanget och något som påpekas från gäldenärssidan. Om människor inte tar ansvar drabbas alla låntagare och alla gäldenärer.

Men det finns också andra möjligheter. I Norge anlitas en mäklare när en fastighet ska säljas exekutivt. Det menar man leder till en högre köpeskilling än vid en försäljning på exekutiv auktion som i Sverige. Det finns alltså även andra alternativ.

Anf. 19 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Nästa fredag ska jag diskutera Insolvensutredningen med justitieminister Beatrice Ask. Men det kunde vara intressant att redan i dag från Anti Avsan höra hur företrädarna för regeringen och de borgerliga partierna här i kammaren ser på Insolvensutredningen och på de förslag som den kommit med liksom på de enorma förväntningar som finns på genomförandet av Insolvensutredningens förslag. Det är många som jobbar med de här frågorna.

Vi vet att det, naturligtvis, finns stora förväntningar och önskningar framför allt från evighetsgäldenärerna själva när det gäller möjligheterna att lättare få en skuldsanering och att få skuldtiden nedräknad till tre år för att på så sätt smidigare komma ur sina skulder.

Vi vet också att även många av dem som i vårt land jobbar med de här frågorna – budget- och skuldrådgivare och personal som jobbar med skuldsanering – har enormt stora förväntningar. Genom Insolvensutredningen har det kommit bra förslag. Jan Ertsborn som här representerar civilutskottet har naturligtvis stor kunskap på området och ett stort förtroende för att de här förslagen blir genomförda.

Tyvärr ser vi att den aviserade propositionen utifrån Insolvensutredningen är vad som kan kallas för en tummetott och knappt det, vilket är mycket beklagligt. Dock vore det intressant att från Anti Avsan och er andra som här i riksdagen företräder regeringen och majoritetens åsikter höra om vad som faktiskt inte sker, om varför Insolvensutredningens förslag inte genomförs.

Anf. 20 ANTI AVSAN (m) replik:

Fru talman! Jag börjar med att svara i allmänna ordalag. I och för sig är jag väl av uppfattningen att jag inte under några förhållanden kan tillfredsställa Egon Frid med mina svar. Jag ska i alla fall göra ett försök.

Vad det handlar om är att finna de samhällsekonomiskt bästa lösningarna. Naturligtvis innefattas ett ganska brett perspektiv när man tittar på de negativa konsekvenser som uppkommer med så kallade evighetsgäldenärer. Detta med att förlora hoppet om och tron på att någonsin kunna leva på ett mer anständigt sätt i sitt liv är naturligtvis ett väldigt hårt slag för människor som oförskyllt drabbas.

Samtidigt finns det en motsida här – det är vad allting handlar om; det gäller att hitta en balanspunkt. För att kunna komma vidare i de här frågorna har Insolvensutredningen – Jan Ertsborn får senare här svara på det

– avlämnat ett antal konstruktiva förslag om möjligheterna att komma vidare, om att ta sig ur situationer som samhällsekonomiskt är negativa.

Sedan finns det olika uppfattningar om var balanspunkten ska ligga. Det är väl egentligen det som diskuteras. Man kan väl säga att det inte handlar om antingen eller, om att den ena eller den andra sidan har rätt, utan om att man hittar fram till en avvägning som är sådan att båda sidor gagnas av den lösning som väljs. Detta är inte alldeles enkelt. Det fordrar ganska mycket arbete inom Regeringskansliet. Just det arbetet pågår.

Precis som Egon Frid säger finns det också många andra viktiga komponenter. Det gäller då skuldrådgivning och information i samband med att kreditavtal ingås. Även en mängd andra saker har stor betydelse. Att det finns en ambition att göra någonting åt de problem vi kan se råder det ingen tvekan om.

Anf. 21 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! När vi ser på riskerna med att egentligen inte något av Insolvensutredningens förslag kommer att genomföras blir det allt tydligare att vi i dag har en moderatledd regering i Sverige, att det är Moderaternas inflytande och intressen i regeringen som dominerar. Det handlar om vilka värden som värnas, om de viktiga värden som vi ser och som Insolvensutredningen har belyst och lagt fram förslag om.

Anti Avsan har här i riksdagen gett balanspunkten ett ansikte. Det är ganska intressant att vi alltid återkommer till balansen mellan borgenärsintressen och gäldenärsintressen. I Insolvensutredningen finns det ändå en stor förståelse för gäldenärernas situation. Men uppenbarligen är det Moderaterna som genom sina förslag och beslut är avgörande i frågan om att stödja borgenärsintressena i samhället. Mycket tydligt visar man detta. Därför är det både intressant och viktigt att få ställa frågor till en moderat företrädare här i riksdagen – en moderat som naturligtvis står för regeringens majoritetsintressen i landet och i riksdagen.

Mot den bakgrunden tycker jag att det är viktigt att Anti Avsan och Moderaterna ger ett svar på varför Insolvensutredningens förslag inte genomförs. I stället bollas här frågan över till utredaren Jan Ertsborn. Uppenbarligen finns det även i regeringen motstridiga intressen beträffande balanspunkten.

Anf. 22 ANTI AVSAN (m) replik:

Fru talman! Det är klart att det kan finnas olika uppfattningar om balanspunkten också mellan personer i ett och samma parti – visst är det så. Det beror på att det handlar om ganska svåra frågor. Men det innebär inte att det på något vis finns väsensskilda uppfattningar.

Både Egon Frid och jag kan nog mycket väl föreställa oss hur det är att hamna i en situation som den jag tidigare beskrivit. Jag har full förståelse för att det hela är väldigt olyckligt.

Det är klart att jag också tycker att man ska finna någon form av lösning på detta, men jag kan inte därmed säga att inga av Insolvensutredningens förslag ska genomföras. Jag kan inte säga det i dag.

Om man försöker politisera detta, vilket Egon Frid ändå gör en viss ansats till, handlar det om att vi förment skulle styras av olika intressen. Jag skulle vilja säga att vi är i varje fall ett av de partier som genom alla år tydligast har sett den enskilda människan. Det gäller inte bara god-

tycklig behandling från myndigheters sida, utan ett parnummer – det kan jag uppriktigt säga – för vårt parti har varit att peka på utsatta människor som står i någon form av relation till Skatteverket. Det finns många andra situationer i livet då man kan hamna i motsvarande situation. Det kan vara att man blir otillbörligt utnyttjad av exempelvis en oseriös kreditgivare. Det kan också handla om att man blir väldigt osjyst behandlad av en privat arbetsgivare.

Det finns alltså korrektiv på dessa områden, och det måste det finnas eftersom den enskilda människan är viktig. Om man ska finna den sammantaget bästa lösningen ur samhällsekonomisk synpunkt kan man dock inte förenkla problematiken, och det har Egon Frid och jag också debatterat många gånger. Vi har en ambition som jag tror överensstämmer, i alla fall i mångt och mycket.

Anf. 23 LENNART PETTERSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att citera en tidigare statsminister: ”Den som är satt i skuld är icke fri.” Det är nog så sant.

Därför är det pågående arbetet i Regeringskansliet med propositionen om bättre möjligheter till skuldsanering mycket viktigt, och det är angeläget att en förändring kommer till stånd. Det finns för många människor i Sverige som har tappat sin framtidstro på grund av att de inte har någon möjlighet att bli av med sina skulder utan får leva på existensminimum under resten av livet.

Ett tungt vägande skäl för en förändring, utöver livskvaliteten, kan vara rättvisan. Jag jämför då med aktiebolag, där man från en dag till en annan kan bli helt skuldfri. Livet går sedan vidare för företagsägaren, som kan starta om på nytt. Konkurs ger nämligen den möjligheten. Det blir rent bord. Det är dock andra förutsättningar för en privatperson eller om man driver enskild firma. Okej, man kan gå i konkurs, men man blir inte av med sina skulder.

Däremot finns skuldsanering, men precis som med ackord för företag finns det en skuld kvar att betala. För att det ska vara meningsfullt måste både fordringsägare och betalare se till att det är en lyckad lösning. Regelverket är kanske onödigt hårt i dag, och det kan behövas vissa lättnader, både för att de som är skuldsatta ska kunna få en dräglig tillvaro under sin livstid och för att fler ska få betalt för åtminstone delar av sina fordringar.

Däremot vill jag mycket tydligt markera att det inte får bli så enkelt att bli skuldfri att det minskar riskbenägenheten och att folk struntar i att betala sina skulder. Det är också skillnad på dem som inte vill – och det finns sådana – och dem som inte kan betala. Dessutom är det så som Anti Avsan sade, att det finns fordringsägare som vi också har att ta hänsyn till i lagstiftningen. Det är inte kul att bli blåst på pengarna när man har utfört ett arbete eller när man har sålt en vara. Det finns förlorare på den sidan också. En av våra viktigaste uppgifter som politiker är ju att väga olika intressen mot varandra och på så sätt skapa en bra balans i samhället.

Fru talman! I dag är det kommunerna som har hand om skuldsaneringen åt enskilda. Som centerpartist tycker jag om att tänka nytt. Det är kanske dags att öppna för privata alternativ. Det är kanske så att många fler skulle våga vända sig till privata företag för att få hjälp med att klara

upp sin besvärliga ekonomi. Det finns dessutom en mellangrupp som inte är i behov av gode män och som inte uppfyller kraven på skuldsanering. Med rätt råd och rätt hjälp skulle man dock kunna rädda många och förbättra läget för dem.

Jag har ett exempel där jag själv ryckte in för några år sedan. Det var en ung människa som av olika anledningar hade fått skulder på upp emot 100 000 kronor. Han hade inte betalat sin hyra och blev följaktligen av med sin lägenhet. På några dagar kartlade vi skulderna, och eftersom den här personen hade arbete och dessutom anhöriga som var beredda att gå i borgen för ett lån löste vi upp hela situationen. Med lite hjälp och med viss kunskapshöjning om konsekvenserna av att inte sköta sin ekonomi har det därefter fungerat alldeles utmärkt.

Jag tror att det finns många fall som liknar detta och där ett tidigt ingripande skulle kunna rädda många från att hamna i en skuldfälla som de sedan inte kommer ur. Jag tycker synd om framför allt de ungdomar som drabbas på grund av att de under sin uppväxt inte har fått den kunskap de behöver när det gäller pengar. Jag har tidigare motionerat här i riksdagen just om att privatekonomin behöver föras in på schemat i skolan, och jag har kvar den uppfattningen.

Min bedömning är att samhällskostnaden för utbildning, tidiga insatser och skuldsanering är långt mycket lägre än de kostnader som uppstår i form av försörjningsstöd, bostadsbidrag, underhållsbidrag med mera. Till det kan vi lägga kostnader för sjukskrivningar, för det är faktiskt många som mår dåligt på grund av sin dåliga ekonomi.

Därutöver finns det ett antal detaljer i olika lagar, eller kanske förordningar, som kan behöva ses över. Det ska kanske vara så att det alltid är den ursprungliga skulden som ska betalas först. Det ska kanske vara möjligt att betala av de små skulderna i sin helhet först, för att därefter koncentrera sig på de större – allt för att få ned räntekostnader och avgifter. Det ska kanske inte med automatik utgå ränta på ränta på utmätningkostnader och andra avgifter. Med sådana ändringar tror jag dessutom att en hel del oseriösa inkassobolag skulle försvinna, och det är väl ingen som skulle sakna dem.

Fru talman! Det finns ett flertal motioner om att det inte ska vara möjligt att mäta ut en bostad om det rör sig om mindre belopp. Jag tycker att det framgår mycket tydligt av texterna i betänkandet att det redan i dag är så både i lagstiftningen och i den praktiska handläggningen på Kronofogdemyndigheten. Det finns därför inga skäl att förändra lagen i den delen. Samtidigt är det rimligt att familjer ibland får acceptera att flytta till en billigare bostad om de inte har skött sin ekonomi. Återigen: Det finns en motpart som har förlorat pengar, och varför ska den fortsätta förlora pengar för att någon inte vill?

Däremot tycker jag att det finns ett bra förslag i Carina Mobergs motion, nämligen att de som bor i egnahem ska ha samma skydd som de som bor i bostadsrätt. Jag har aldrig förstått att man ska ta hänsyn till barn som bor i bostadsrätt men inte till barn som bor i villa. Det ska inte vara någon skillnad. När vi nu dessutom har infört en ny upplåtelseform, ägarlägenheter, är det än mer motiverat att göra en översyn av lagen och tillämpningen. Jag utgår ifrån att regeringen tar till sig denna typ av skiljelinjer och arbetar för en förändring även om det är så att vi inte behöver göra något tillkännagivande.

Till sist, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga motioner och reservationer.

Anf. 24 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! Jag ska börja med att berätta om en av alla de skuldsatta jag har haft kontakt med under senare år. Jag har talat eller haft korrespondens med åtminstone ett par hundra stycken.

Marianne är lite drygt 60 år och sjuksköterska. I slutet av 80-talet startade hennes man ett företag och lånade pengar i bank. Både hon och mannen skrev på borgen i banken. I början av 90-talet kom en viss kris som vi alla känner till, och företaget gick i konkurs. Sedan ungefär mitten av 90-talet har Marianne och hennes man haft utmätning i lön och betalat av räntor på den här skulden – som numera inte är till banken utan har överlåtits så där två tre gånger till olika finansbolag. Trots löneutmätningarna växer skulden hela tiden.

Detta är den typiska evighetsgäldenären, enligt den uppfattning jag har fått av den utredning jag nu har bedrivit under ett antal år. Det är denna typ av personer som behöver en skuldsanering så fort det över huvud taget går att genomföra.

Den utredning som jag har drivit och de förslag som jag lagt fram om lättnader i skuldsaneringen tände ett ljus hos Marianne och hennes man och hundratals andra gäldenärer. Det kanske en del av er tycker är egendomligt, men skillnaden mellan att betala ytterligare fem år och att betala ytterligare tre år är oerhört stor för dem som har levt med löneutmätning i kanske 10–15 år.

Det är därför viktigt och centralt att det enligt de förslag som jag lade fram i Insolvensutredningen – och där gör jag fortfarande allt jag kan för att försöka få till stånd det i lagstiftningen – verkligen blir en betalningsperiod på tre år. Då kan de här personerna se fram emot en ny framtid under ordnade ekonomiska förhållanden.

Jag berättar det här om Marianne för att jag vill ta bort lite grann bilden av att gäldenärerna skulle vara som de personer som uppträder i *Lyxfällan* i tv. Jag är bekymrad över det tv-programmet, för det har förstört för de verkliga evighetsgäldenärerna, som mitt hjärta talar för. Å andra sidan fyller det programmet en stor funktion, för folk måste lära sig att hantera sin ekonomi.

Jag vill påpeka att förutom detta med betalningstiden skrev vi i utredningen, som vi lade fram för regeringen, att man skulle titta på två saker till i den översyn av utsökningsbalken som jag tycker är absolut nödvändig och som måste bli ett nästa steg. Det ena var att man skulle ändra avräkningsreglerna så att kapital räknas av först och räntorna sedan. Det skulle vara en lättnad av betydelse.

Det andra var något som snarast kan föras in på kontot för renhållning, nämligen att Kronofogdemyndigheten skulle granska så att fordringarna inte var preskriberade. I dag får Kronofogdemyndigheten inte självmant ta upp den frågan och undersöka om fordran är preskriberad eller ej utan först om den skuldsatte gör invändningar om det. Det är min övertygelse att det skulle innebära att en del fordringar skulle falla bort och inte kunna verkställas på grund av att de var preskriberade.

Anti Avsan talade för en stund sedan om balansen mellan den skuldsatte och långgivaren. Jag tycker att det förslag till skuldsanering som vi

har lagt fram innebär en bra balans. Vi måste flytta balansen till grann från fördelarna för kreditgivarna, fordringsägarna, till förmån för gäldenärerna. Det är alldeles uppenbart. Det visar sig inte minst på grund av den oerhört generösa kreditgivning som vi just nu har i samhället.

Detta om överskuldssättning, så några ord om utmätning av bostäder. Jag tror att det ligger en del i vad Hillevi Larsson sade om att det faktiskt är reglerna från den 1 januari 2008 som gjort att det har blivit en viss ökning av antalet utmätningar. Men det beror i sin tur på att de regler som vi antog som administrativa förändringar inte var helt genomtänkta, inte ens hos inkassobyråerna. Hos inkassobyråerna hade man ett stort antal ärenden där man begärde enbart utmätning i lön och inte gav sig på övriga tillgångar. Man kan fråga sig varför. Var det för att man inte trodde att det fanns andra tillgångar, eller det kanske till och med var väldigt bra att ha en utmätning i lön löpande år från år? Det blev en ändring, och det blev en viss ökning, det är alldeles uppenbart.

Jag har funderat lite om någon skulle ha undersökt om det finns regler om utmätning av bostäder i några andra länder. Ingen av talarna har tagit upp den frågan, och det kanske inte är konstigt. Såvitt utredningstjänsten i riksdagen har kunnat finna finns det inget land i Europa som har utmättningsfrihet när det gäller bostäder, utan i alla länder man kan utmäta villor, lägenheter och bostadsrätter. Däremot finns det i USA regler som gör att bostaden under vissa förutsättningar kan lämnas utanför verkställighet. Det kan möjligen vara intressant att föra med sig.

När det gäller exekutiva auktioner på fastigheter påstås det att en del sådana sker på grund av små skuldbelopp. Jag har inte sett några sådana konkreta fall, så jag tillåter mig att betvivla det, i all synnerhet som jag tillhör dem som har övervarit åtminstone ett hundratal exekutiva auktioner på fastigheter där det alltid är långgivare som har in-teckningar i fastigheten som begär försäljning av fastigheten.

Jag tror inte att vi ska överdriva det där med utmätning av fastigheter på grund av småbelopp. Förekommer det är det säkert mycket sällsynt.

Jag tycker för min personliga del att i den kommande översyn av utsökningsbalken, som vi egentligen alla måste arbeta för att få till stånd under nästa mandatperiod, bör den här frågan föras med. Sedan får man se vilka eventuella lösningar som kan finnas. Vi bör i varje fall göra vad vi kan för att undvika vräkningar av vuxna och barnfamiljer.

Anf. 25 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna och reservationerna.

Självklart skapar långvarig överskuldssättning sociala problem och utanförskap. Det leder till stora kostnader för samhället och till ett lidande för den enskilde. Därom tror jag att vi alla kan vara helt överens.

Det finns komplexa orsaker till att människor blir överskuldssatta. I rapporten *Alla vill göra rätt för sig* från Kronofogdemyndigheten kan man få en väldigt bra bild av verkligheten. I sammanfattningen skriver de själva att överskuldssättning inte är ett fattigdomsproblem. De flesta fattiga är inte överskuldssatta. De flesta överskuldssatta är inte fattiga, men överskuldssatta hushåll har ofta små marginaler. Alla typer av hushåll kan bli överskuldssatta. Det är alltså inte en särskild grupp i samhället; det kan drabba vem som helst, och orsakerna till det kan vara många. Det kan

vara att man själv har gjort dåliga affärer, men det kan också vara sjukdom, skilsmässa eller ett företag som har gått i konkurs. Det tror jag är viktigt att ha med sig i den här debatten.

Ett högre välstånd och goda tider ökar skuldsättningen därför att riskerna ses som mindre. Det kan vi se många exempel på från 80- och 90-talet. Det står också i rapporten, som jag tycker att de flesta borde läsa, att krediter och överskuldsättning är någonting vi får lära oss att leva med. Vi lever i ett konsumtionssamhälle; det kommer aldrig att helt försvinna hur många lagar och regler vi i den här kammaren än beslutar. Därför måste vi ha ett regelverk för att förhålla oss till den krassa verkligheten.

Det är viktigt, som påpekats av mina kolleger tidigare, Anti Avsan och Jan Ertsborn, att det finns en balans mellan möjligheten att få ta ett lån och risken att inte kunna betala. Om det blir för svårt att ta ett lån blir det bara de som redan har pengar och en hygglig ekonomi som får möjlighet att ta ett lån. Jag är inte säker på att det är den världen vi vill ha. Om det blir för generösa villkor för att bli av med sina skulder på ett enkelt sätt kommer kostnaderna för att ta ett lån att öka. Ur samhällssynpunkt måste en mycket noggrann översyn ske och hänsyn tas till alla faktorer när man diskuterar detta.

Vi moderater vill ha en sund lånemarknad. Den ska inte vara för reglerad, den ska inte vara för generös och den ska heller inte omfattas av ett regelverk som är för krångligt. Utmätningmöjligheter och skuldavskrivning påverkar villkoren för lån och krediter, och det måste vi också ta med oss i det fortsatta arbetet. Om borgenärer inte kan få tillbaka sina pengar finns det tre vägar att gå. Den ena är att aldrig bevilja några lån. Den andra är högre ränta och högre avgifter. Den tredje är att kräva en borgensman som garanterar återbetalning.

Fru talman! Jag tycker att vänsterpartierna – Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – vill förenkla hela situationen och enbart se till dem som drabbats av överskuldsättning. Men, som vi har sagt, det måste finnas en balans mellan låntagare och långivare, mellan gäldenär och borgenär, mellan det egna ansvaret och samhällets ansvar. Det innebär att det säkert ska vara svårare att utmäta hos en barnfamilj, men det får samtidigt inte göra det omöjligt för barnfamiljer att få ta lån. Då har mycket av möjligheterna förlorats för alla dem som kan sköta sina lån och betala tillbaka. Det finns redan i dag en rad undantag som gör det svårt att vräka en barnfamilj. Det sker inte så ofta.

Om det här problemet hade varit enkelt är jag säker på att redan den förra regeringen, alltså den socialdemokratiska regeringen, hade löst det för länge sedan, men problemet är inte så enkelt. Men jag tror att vi kan vara överens om att vissa lättnader behövs, med respekt för både den som har skulder och den som har rätt att kräva in sina pengar. Det kan ju vara, som någon sade här tidigare, en hantverkare som har gjort en tjänst och lever på sina intäkter. Får han inte betalt för den hamnar han själv i ekonomiskt trångmål. Det är en kedja i den här ekonomin.

Jag har mött människor som har tagit en mängd konsumtionslån och som inte haft kunskap och insikt om sin egen förmåga att betala. De har hamnat i en totalt hopplös situation. Jag har själv gått i borgen för en person som hamnade i ett oerhört svårt trångmål. Man kan säga att en skilsmässa var den sista spiken i kistan för den personens ekonomi. Men

där gick det att ordna banklån med borgensmän som löste situationen. Jag tror att om vi kunde få rimligare villkor på det här sättet skulle inte så många behöva få skuldsanering.

En allmän översyn kommer att ske. Arbetet pågår i Regeringskansliet. Men som jag vill påskina med mitt inlägg här är det inte så enkelt; lösningarna är inte enkla. Därför menar jag att motionerna inte nu föranleder någon åtgärd här i riksdagen. Vi får avvakta det arbete som pågår.

Naturligtvis vill även vi i Moderaterna och alliansen skydda barnen så långt det går i sådana här situationer. Även vi vill att överskuldsatta ska få en andra chans, men villkoren måste vara rimliga. Jag är övertygad om att regeringen kommer att väga in alla aspekter i ett förslag när det väl kommer.

Anf. 26 ANDERS HANSSON (m):

Fru talman! Betänkandet som debatteras i dag handlar mycket om överskuldssättning, skuldsanering och utmätning. I betänkandet återfinns också en del motioner som utskottet behandlat. En av dem har jag skrivit, och den handlar om vikten av att komma till rätta med ett problem som, tyvärr, i dag blir allt större. Det jag talar om är så kallade fordonsmålvakter, personer som står som ägare till ett stort antal bilar som nyttjas av andra. Därmed kan den som nyttjar bilen totalt strunta i att betala böter och skatt. Summorna av dessa obetalda böter och skatter uppgår enligt uppgift till över 1 miljard kronor, däri inräknat parkeringsböter, fordonskatt och trängselavgifter.

Kronofogden har en lista över de personer som har obetalda felparkeeringsskulder på över 500 000 kronor. Listan omfattar ofattbart nog 50 personer. För mindre än ett år sedan toppades listan tyvärr av två skåningar från Malmö. En hade skulder på 7,8 miljoner kronor och stod som ägare till strax över 2 000 bilar. Den andre hade skulder på sammanlagt 6,5 miljoner men övertrumfade den andre med att äga hela 2 344 bilar.

Kronofogdemyndigheten försöker enträget komma åt dessa målvakter genom att få bilarna utmäta och tagna i beslag. Arbetet går sakta framåt. Flera bilar tas i beslag i dag, men tyvärr kvarstår problemet i högsta grad.

I min motion ville jag ge Transportstyrelsen, tidigare Vägverket, möjligheten att vägra registrering av nya ägare till fordon om de hade obetalda böter. Detta överensstämmer med ett av de förslag som Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten och Skatteverket avgivit i en rapport förra året.

Min motion avslås med hänvisning till pågående arbete på departementet, vilket inledningsvis inte gjorde mig så störtnöjd precis. Dock kan jag till min glädje konstatera att ett lagförslag för att komma till rätta med problematiken kring fordonsmålvakter förväntas att läggas fram nu under våren 2010. Detta anser jag vara mycket bra, och jag ser med stort intresse fram emot vad detta lagförslag kommer att innehålla.

Vi kan och ska inte acceptera att personer systematiskt struntar i att betala sina böter och skatter. Rätt ska vara rätt, annars undergräver vi hela respekten för våra egna lagar.

Anf. 27 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag ska försöka fatta mig kort. Det har blivit något fel på talarlistan. Jag hade tänkt mig att hålla ett längre anförande.

Fru talman! Livet blir inte alltid som man har tänkt sig. Människor hamnar genom konkurs eller överskuldsättning på annat sätt i en besvärlig situation. Även Vänsterpartiet måste inse att vi som har ordnad ekonomi tillsammans har ett ansvar att vara borgenärer, att hålla i gång hela maskineriet och vara generösa mot en medmänniska som behöver ett lån, och då vill inte vi bli snuvade på de pengarna. Ja, det är enkelt att förstå. Vi vill att den som vi hjälper och stöttar med lånet ska komma ifrån sin situation och få en andra chans i livet, då det finns skilda anledningar till att man hamnat i en besvärlig situation. Betalningsmoralen är som regel hög i vårt land. Man blir olycklig när man får för mycket skulder och inte klarar av dem.

Hur ska vi då åstadkomma detta? Min partikamrat, som var civilminister 1994, införde skuldsaneringslagen. Den har inte kommit till av någon s-märkt regering, vill jag gärna berätta, utan skuldsaneringslagen kom till under en regering som leddes av en moderat statsminister för att hjälpa människor som hade det besvärligt och ge dem en andra chans. Det är ingen socialdemokratisk regering som har infört den.

Vi är nu beredda att mjuka upp skuldsaneringslagen. Vi vill hitta vägar för att den ska bli ännu effektivare. Tala om människosyn, om det inte handlar om att i en balans hjälpa den som är mest utsatt.

Vilka är det då som ska få skuldsanering? Vi vill att både aktiva näringsidkare och privatpersoner ska kunna prövas för att få skuldsanering. Vi vill att den ska mjukas upp så att skuldsaneringen sker under en närmare tid. Nu står det att man ska få skuldsanering om man inte kan betala sina räkningar inom överskådlig. Det finns en utredning som visar på att man i stället ska ändra den tiden till den närmaste tiden. Det är alltså ungefär fem år i stället för tio till femton år.

Vi vill att betalningsperioderna ska minska. Det som gäller i dag är att betalningsperioden ska vara fem år, men att leva på existensminimum i fem år är jättetufft. Därför kan vi se en möjlighet att, som utredaren säger, minska den till tre år. Dessutom skulle man på sikt kunna mjuka upp preskriptionsreglerna och se om det finns andra möjligheter.

Vi som har det sociala ansvaret och är beredda att stötta dem som lånar ska känna att det finns tillräckligt stora möjligheter. Men framför allt ska alla människor få en andra chans att komma till rätta med denna problematik.

Det har lyfts fram att barn kommer till korta. Under denna mandatperiod har regeringen antagit en strategi som innebär att inget barn ska behöva vara med om en vräkning. Är inte det bra? Jag riktar frågan till Miljöpartiet som hela tiden säger att mängder av barn vräks. Det stämmer inte; det blir färre och färre. Strategin är att inga barn ska vräkas.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna. Jag utgår från att regeringen i sin proposition tänder hopp hos överskuldsetta.

Anf. 28 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! När Yvonne Andersson påstod att jag på något sätt skulle ha vilsefört kammaren då jag tog upp hur många barn som berörs av vräkningar var jag tvungen att begära replik.

Jag talade så sent som i går med de ansvariga på Socialstyrelsen och Konsumentverket om just det projekt som regeringen gett dessa myndigheter, med Socialstyrelsen som huvudman, i syfte att minska antalet barn som berörs av vräkningar. Jag har alltså fått färsk siffror som lades ut på hemsidan i går och som gäller fram till och med den 31 december 2009.

Antalet barn som berördes av vräkningar ökade från 2008 till 2009 med 36 barn, från 3 004 till 3 040. Att påstå att inga barn längre berörs är därför fel. Det var 3 040 barn som berördes av vräkningar förra året.

Det jag ville poängtera med att ta fram dessa siffror var att projektet inte har lyckats minska antalet barn som berörs av vräkningar nämnvärt. Under de år som projektet har pågått har antalet legat på lite drygt 3 000 barn per år. Någon skillnad har det alltså inte blivit.

Jag var snäll mot regeringen när jag sade att det kan ses som positivt eftersom antalet begärda vräkningar har ökat med några hundra. Då kan det vara bra att antalet barn inte har ökat med mer än 36 från 2008 till 2009. Det skedde en kraftigare och snabbare ökning under den förra regeringen. Det kan också vara en poäng i debatten.

Anf. 29 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Fru talman! Den strategi som också är tydligt framförd i betänkandet på s. 6 har inte trätt i kraft rakt av, men vem och vilken regering är det som i grunden har förorsakat dessa vräkningar? Jo, det är tidigare regeringar som inte aktivt har jobbat för en god skuldsanering och ett skydd för barnen.

Fru talman! Jag tycker att Jan Lindholm gång efter annan har vilsefört kammaren om alliansregeringens synsätt och värderingar när det gäller att hjälpa de svaga och att hjälpa människor på ett individuellt plan, vilket vi har gjort. Mona Sahlén var i partiledardebatten för en vecka sedan tydlig med att tidigare regeringar har varit offer för ett systemtänkande och många gånger glömt bort individerna i samhället.

Därför måste vi ta chansen och tala om att vi här svart på vitt har en skuldsaneringslag som kommer från en borgerlig regering för att hjälpa de svaga.

Ingen socialdemokratisk regering har någonsin jobbat med dessa frågor på det sätt som vi har gjort. Nu jobbar vi hela mandatperioden med utredningar och allsköns förslag. Då står ni här och insinuerar att vi har en människosyn där vi inte bryr oss om de svaga och individerna! Det måste någon gång sägas i kammaren att det är fel och vilseförande.

Anf. 30 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker att man ska vara mer ödmjuk i politiken än att påstå att något är fel. Jag skulle kunna kommentera, men jag sade i mitt anförande att jag skulle låta bli det. Jag kanske skriver en artikel sedan om saker som har sagts. Jag kommer att läsa protokollet mycket noga.

Jag har i debatten hört uttalanden där det är tydligt att den som har fordran i dessa sammanhang går före och att egendom är viktigare än människor. Det framgår tydligt i texten.

Den diskussionen hade jag dock tänkt att vi skulle slippa denna gång. Men den är intressant, för det handlar om politiska värderingar, och jag tar gärna upp den tråden senare.

Det är lite märkligt att Yvonne Andersson påstår att den här regeringen har gjort insatser för att minska barnens utsatthet. Det finns procent-siffror på hur andelen barn som berörs av vräkningar har minskat år för år i förhållande till de begärda vräkningar som årligen redovisats. Några distrikt i landet för manuell statistik, så det kan finnas något litet fel i detta.

Under början av 2000-talet lyckades man minska antalet berörda barn med 5–15 procent. Sedan vi fick denna regering har antalet fall i förhållande till de vräkningar som begärts ökat med 1,23 procent, 1,18 procent och nu senast 2009 med 2,61 procent. Jag tycker därför inte att man kan säga att man har varit framgångsrik i detta, men jag kan se omständigheter som gör att det inte var så enkelt.

Anf. 31 YVONNE ANDERSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag har inte alla de där siffrorna i huvudet. Låt mig säga något om den första anklagelsen, nämligen att vi säger att fordringsägaren är viktigare än den skuldsatte. Då hade vi väl inte satsat på en hel utredning! Det är ni som har haft den uppfattningen, för ni har aldrig satsat på dessa utredningar. Ni har aldrig någonsin satsat och gått till grunden med detta. Ni har haft den uppfattningen. Projicera inte den på oss! Vi utreder och jobbar med lagstiftningen hela tiden. Vi försökte lyfta upp det till er; ni hade chansen. I gamla Lagkommittén där jag satt lyfte vi upp detta, och vi tog chansen när vi fick det och startade en utredning och kostade på för att se hur de svagaste har det. Det var den ena delen.

Nu till barnen. Tyvärr är tiden inte mogen för det, men vi kan ta en annan växling. Om ni hade haft regeringsmakten hade siffrorna kanske varit 5 eller 7 procent. Vad vet vi om det?

Regeringens strategi är att inga barn ska beröras av vräkningar. Och det är viktigt, som det står i en motion, att bostadsrätter och villor ska ha samma status i dessa sammanhang. Vi jobbar hela tiden med frågan för att inga barn ska beröras.

När det gäller artikelskrivandet välkomnar jag en artikel där Jan Lindholm kan visa något faktiskt exempel på att vi låter enskilda människor hamna i kläm till förmån för systemen. Vi, däremot, har många exempel där ni stöttar system och enskilda kommer i kläm.

Anf. 32 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Fru talman! Saker och ting har blivit bättre, mycket bättre. Jag deltog i motsvarande debatt för mer än fyra år sedan. Då var förståelsen hos kammarens ledamöter för problem med överskuldsetting inte lika stor som den är i dag.

Går man tillbaka till första gången frågan var aktuell för riksdagen i början av 90-talet kan man se att underlagen för riksdagens beslut var ännu mer njuget i sin inställning till överskuldsetting. Om man läser propositionen noga ser man att det i själva verket handlade om ett skuldbe-läggande av överskuldsetting. De var kort sagt slappsvansar, folk som inte gjorde rätt för sig och folk som levde över sina tillgångar för att försöka hålla jämna steg med sina grannar.

Tack och lov har attityderna förändrats. Som Jan Ertsborn påpekar är inte de överskuldsetting av det slaget.

Innan jag kom in i riksdagen var jag forskare och tittade bland annat på överskuldssättning. Jag samlade in alla fall från Kronofogdemyndigheten i Sverige. Det var ett par hundra, kanske ett par tusen, fall – det är länge sedan så jag minns inte riktigt. Det jag läste där gjorde mig oerhört betryckt. Det handlade om människor som hamnat i överskuldssättning på grund av dödsfall, skilsmässa och sjukdom. Det var företag som gick i konkurs där ägarna hade gått i personlig borgen.

Det handlade väldigt sällan om människor som inte hade orkat lära sig vad ekonomi handlar om och hur deras egen ekonomi såg ut. Det var omständigheterna som hade försatt dem i den här situationen.

Att försätta dessa människor i ett tillstånd av livslångt utanförskap menade jag då, och menar jag i dag, är fullständigt orimligt. Det är klart att människor som har råkat hamna i den här situationen måste ges en ny chans. De måste kunna tas ur detta utanförskap och på nytt kunna delta i arbetsmarknaden som fullvärdiga arbetare utan att riskera att råka ut för en 100-procentig beskattning av allt de tjänar.

Det är bra att man har gått framåt. Det är bra att man har mjukat upp den skuldsaneringslag vi fick på 90-talet. Den var orimlig i sin stränghet och rigiditet.

Man kan göra mer än bara titta på skuldsaneringslagen. Jag skulle på nytt vilja att kammarens ledamöter riktar blickarna västerut. Vi har ganska mycket att lära oss av det som finns där. Jag tänker förstås på det stora landet på andra sidan Atlanten, Amerika. Där har man insett att överskuldssättning är ett problem. Man är betydligt mer rättfram i sitt sätt att hantera frågan.

Den enskilde kan välja att ingå en form av skuldsaneringskontrakt med sina fordringsägare eller också kan man, om man tycker att det lämpar sig bättre, helt enkelt försätta sig i personlig konkurs. Det är ett konkursinstitut som ser helt annorlunda ut än det svenska. Man kan över en natt i princip befria sig från sina skulder. Hand over all your assets, sedan avskrivs skulden och man går vidare.

Den skuldsatte kan själv välja om det är skuldsaneringslagen eller konkursinstitutet som ska gälla. Den skuldsatte väljer naturligtvis utifrån sin egen situation vad som gagnar honom bäst.

Bortsett från detta hamnar vi i en situation där en som har dragit på sig för stora skulder, oavsett skäl, kan komma ur situationen, återgå till sitt arbete och bli en person som deltar i samhällslivet och bidrar till den offentliga utvecklingen i stället för att vara en person som är försatt i utanförskap.

Jag ser fram emot det förslag som regeringen kommer med och välkomnar de initiativ som har tagits och hoppas att man kommer att gå ytterligare många steg på rätt väg.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Konsumentfrågor och sms-lån

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2009/10:CU7
Konsumentfrågor och sms-lån.

Anf. 33 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Vi ska nu behandla civilutskottets betänkande CU7 *Konsumentfrågor och sms-lån* och motioner från allmänna motionstiden 2009.

Vi står naturligtvis bakom alla våra motioner, men jag yrkar bifall till Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets gemensamma reservation nr 6 om sms-lån.

Sms-lån har varit flitigt debatterade här i kammaren av många ledamöter. Det har varit ett hett ämne också i medierna – tidningar, tv och annat.

Jag vill inleda med att säga att jag är väldigt kritisk till hur regeringen har hanterat frågan. I april 2006 kom det första ärendet till kronofogdens kännedom; det är snart fyra år sedan. I dag är antalet ärenden hos kronofogden nästan 50 000. Det är en siffra som är på tok för hög. Den skulle inte ha varit så hög om regeringen hade reagerat tidigare och motverkat utvecklingen.

Som många vet är det väldigt enkelt att ta ett sms-lån. Med en snabb knapptryckning på telefonen eller en ansökan på nätet har man snart mer pengar på kontot. Det är höga kostnader och avgifter, och det ska betalas tillbaka på väldigt kort tid.

De som inte kan betala tillbaka inom avtalad tid hamnar förstas hos kronofogden med betalningsanmärkningar som följd med allt vad det innebär när man ska skaffa bostad eller köpa bil och kanske måste låna pengar i en vanlig bank. När man ska söka jobb kan det sätta käppar i hjulet om man har betalningsanmärkningar.

Det är som att bära en fotboja som man inte kan röra sig fritt med hur som helst. Man är alltså i många fall fast i ett ekorrhjul.

Sms-lånen var för något år sedan motorvägen in i skuldfällan. Nu finns det de som säger att det är som att köra på Autobahn in i skuldfällan. Det finns så många möjligheter att skuldsätta sig med sms-lån att man inte har någon kontroll över situationen.

I dag har över 40 företag skickat in ansökningar till kronofogden – så många är det som har problem med låntagare som alltså inte kan betala tillbaka. Ungefär 8 procent av ärendena hos kronofogden härrör från sms-lån.

Det finns en kvinna som faktiskt har tagit 28 sms-lån under en vecka. Hon hade inget jobb och alltså ingen inkomst, ändå fick hon låna pengar. Jag tycker att det är förskräckligt. Ändå säger låneföretagen att man gör en kreditprövning. Den är ju inte vatten värd om den sker på det viset. Att ge lån utan kreditprövning är att försätta allt fler i en ohållbar ekonomisk situation.

Läget riskerar att förvärras ytterligare. I takt med den kraftigt stigande arbetslösheten i vårt land får fler och fler hushåll allt kärvare ekonomi.

Lånen är som vi vet förenade med mycket höga avgifter och höga räntor, som det kallas. Den som inte kan betala tillbaka i tid tvingas ta nya lån och hamnar på så sätt i ett moment 22. Det rullar runt i ekorrhjulet som bara växer och leder till en skuldfälla.

Kronofogden bedömer att ungefär 10 procent av alla snabb lån leder till betalningsanmärkningar.

Vi socialdemokrater har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet vid ett flertal tillfällen krävt att regeringen ska agera tidigare utan att invänta beredningen av det nya konsumentkreditdirektivet. Nu ser vi resultatet. Det har inte hänt någonting under den tid ni har haft makten. Ni har tillåtit att detta får fortsätta trots massiva protester.

Regeringen har ju ägt frågan under den här mandatperioden och borde ha presenterat åtgärder långt tidigare än vad som nu sker. Nu lägger man fram en proposition i maj. Det innebär att man inte hinner fatta beslut i riksdagen under den här mandatperioden. Löftet att lagen skulle vara implementerad i maj håller man alltså inte.

Trots lånens mycket allvarliga konsekvenser drar den moderatledda regeringen frågan om sms-lån i långbänk. Det tycker jag är beklagligt.

Herr talman! Vi socialdemokrater har krävt att kreditprövningen måste skärpas. Kreditprövning är en färskvara och blir i mångt och mycket inaktuell när den baseras på tidigare års inkomster och inte på den inkomst som finns i dag.

Vi vill ha en lagstiftad tidsfördröjning i systemet när det gäller att betala ut pengar. Det ska alltså inte gå att få pengarna inom 15 minuter, utan det ska kunna vänta till nästa dag.

Samtidigt ser vi en brist i att sms-låneföretag inte finns registrerade hos upplysningsföretagen. Man kan alltså inte se den samlade bilden av hur många ansökningar en låntagare gör. Företagen är undantagna för att de är så små.

Sms-låneföretagen borde också stå under Finansinspektionens tillsyn för att förhindra att de inte ska vara under samma skydd som övriga låneinstitut.

Samtidigt måste vi fortsätta att utbilda i privatekonomi för dem som behöver det. Det gäller inte bara ungdomar utan många andra grupper i samhället som behöver mer utbildning i privatekonomi.

Herr talman! Det har avslutningsvis tagit fyra år för regeringen att förhindra denna utveckling av sms-lån. Det är beklagligt och tragiskt för dem som har blivit drabbade av detta.

Anf. 34 EGON FRID (v):

Herr talman! I detta betänkande, *Konsumentfrågor och sms-lån*, behandlas en mängd olika frågor från allmänna motionstiden. Flera av de motioner och reservationer som berörs i betänkandet är viktiga och riktiga krav på förändringar. Vänsterpartiet har i grunden ingen annan uppfattning än vad reservanterna redovisar i övriga reservationer i betänkandet men vi fokuserar här på sms-lånen och den mycket speciella problematik som finns för dessa snabbkrediter.

Jag vill inledningsvis ge en liten reflexion till tidigare debatt om skuldsanering och upplysa om att den nya skuldsaneringslagen infördes den 1 januari 2007. Jag tror inte att den nuvarande regeringen ska ta för intäkt att skuldsaneringslagen infördes den 1 januari 2007. Det krävs som

vi vet ganska mycket beredning innan en lag införs. Jag är helt övertygad om att den tidigare regeringen gjorde arbetet för att den nya skuldsaneringslagen infördes den 1 januari 2007.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 6 i betänkandet. Frågan om sms-lån är, som sagt, en av de frågor som berörs i reservationerna i betänkandet. Det har kommit in massvis med motioner för att få förändringar till stånd när det gäller sms-lånen. Det är egentligen en mindre skandal att följetongen sms-lån kan få fortsätta att utvecklas så negativt som den tillåts göra.

Sms-lånen riktar sig i stor utsträckning till grupper av människor som redan är ekonomiskt utsatta. Ungdomar och hushåll med relativt svag ekonomi syns mer i statistiken över snabbkrediterna. Vi vet också att dessa sms-lån, dessa snabbkrediter, kan leda och leder till överskuldsetting och fler evighetsgäldenärer. Vi vet också att många som skaffar sig sms-lån och dessa snabbkrediter i stor utsträckning får betalningsanmärkningar på grund av obetalda sms-lån. De får svårt att i framtiden skaffa bostad, telefonabonnemang, anställning och andra lån. Vänsterpartiet tycker i grunden att sms-lån och snabbkrediter ska vara förbjudna.

För att bryta denna negativa utveckling måste vi kräva en skärpning av kreditprövningar för sms-lån och snabbkrediter. En ordentlig information om räntesats och den totala kostnaden och skriftliga kreditavtal ska också gälla snabbkrediter och sms-lån. Detta skulle kunna leda till en rimlig betänketid som också är nödvändig för att minska dessa krediter.

Görs inte en seriös kreditgivning anser jag och flera med mig att kreditgivare och dessa sms-låneföretag inte ska kunna vända sig till Kronofogdemyndigheten för att driva in dessa fordringar.

Det tråkiga med dagens betänkande och diskussionen om sms-lånen är att vi inte redan nu är framme vid ett gemensamt majoritetsförslag från civilutskottet som kräver kreditupplysning för alla lån, inklusive snabblånen, under nuvarande 3 000 kronor.

När vi har debatterat frågan om sms-lån med justitieministern har vi varit nära ett ja från hennes sida när det gäller att regeringen har för avsikt att införa den förändringen i konsumentkreditlagen i Sverige. Det är milt sagt lite olyckligt att de här frågorna inte är lösta ännu och att inte utskottet har kunnat komma med ett enigt förslag. Nu måste vi än en gång ge oss till tåls och invänta den kommande propositionen som ska ta in konsumentkreditdirektivet och förhoppningsvis förstärka konsumentkreditlagen så att vi får en kreditprövning för alla typer av krediter, inklusive snabblånen och de så kallade snabbkrediterna.

Herr talman! Vi förväntar oss också att Marknadsdomstolens dom från november i fjol ska följas av sms-låneföretagen. Domen anger att företagen inte har rätt att ta ut dessa avgifter som de tar ut och som gör sms-lånen så kostsamma för låntagaren.

Vi förväntar oss också att Finansinspektionen får i uppdrag av regeringen att utföra tillsyn av även kreditgivningen genom snabblånen. Det undantag som finns för snabbkrediter måste bort.

Vi förväntar oss att Konsumentverkets förslag om snabba förändringar av konsumentkreditlagen genomförs. Dessa förslag är helt i linje med de motioner som finns och vår gemensamma reservation i dag. Att vi har en gemensam reservation i dag som Vänsterpartiet står bakom är för att

tydliggöra att vi tillsammans i oppositionen med allvar ser den negativa utvecklingen för sms-lånen och att den måste brytas.

Sms-lån är inte något som har blivit så stort för att vi har oansvariga konsumenter som inte vill eller kan ta ansvar för sin ekonomi. Det är något som har skapats på grund av att många har en besvärlig privatekonomi, att människor drabbas av ekonomiska trångmål i olika sammanhang och att det finns en möjlighet att genom de här lånen lösa sin privatekonomi. Många har valt att göra det. Det är fruktansvärt att kreditinstituten använder människors ibland svaga och utsatta ekonomi till att sälja en produkt som är så dyr och får sådana enorma konsekvenser. Det måste vi stävja för att på sikt få en bättre situation för medborgarnas privatekonomi.

Herr talman! Varje gång vi debatterar detta måste vi betona att man inte kan moralisera över människor som väljer sms-lånen som en snabbkredit. Vi ska moralisera över de kreditgivare som utnyttjar människor genom att ta ut de enormt höga avgifterna och utnyttja betalningsanmärkningar och svårigheter som många människor drabbas av i efterhand. Det är regeringens ansvar att bryta den negativa utvecklingen för snabbkrediter och få in snabblånen och sms-lånen i en sund kreditgivning i vårt samhälle.

Regeringen bör omgående komma med lagförslag som innebär att undantagen i konsumentkreditlagen när det gäller kraven på kreditprövning, information och skriftliga avtal tas bort. Det är angeläget att dessa föreslagna ändringar genomförs så att sms-lån och andra snabblån i praktiken blir otillåtna.

Anf. 35 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Civilutskottets betänkande nr 7 behandlar ett rätt stort antal mycket angelägna konsumenträttsliga frågor.

Från Miljöpartiets sida föreslår vi bland mycket annat i en motion som behandlas i betänkandet att det behövs en bättre lagstiftning mot könsdiskriminerande reklam. Det är bland annat exploatering av människokroppen i reklamen och de könsstereotypa budskap man sänder vi vänder oss emot.

Vi menar att reklamen i stället borde åläggas etiska regler och borde lämna väsentlig och viktig information till konsumenterna. Det gäller till exempel hälsoaspekter för mat till barn. Vi menar att reklamen borde vara skyldig att uppmuntra till hälsosamma val i stället för att som ofta nu användas för att lura till det motsatta, det vill säga ohälsosamma val.

Vi menar också att en del i arbetet med att minska påverkan från reklam och medier till ett osunt val är att införa tydligare regler som skiljer reklam från redaktionellt material. Vi tror att det finns väldigt mycket att göra för att framför allt freda våra barn från konsumismens osunda produkter. Det gäller naturligtvis också för vuxna även om vi menar att barn är mer utsatta för reklamens trolleri.

Miljöpartiet pekar även på att klimat- och miljöinformation till konsumenterna borde förbättras. Som exempel i betänkandet har vi motioner där vi tar upp att flygbolag eller resebolag som säljer flygresor borde vara skyldiga att redovisa den totala kostnaden, alltså även flygresornas klimatpåverkan. Det är ju en indirekt kostnad för konsumenten. Vi menar att den typen av information borde biläggas till exempel en bokningsbe-

kräftelse så att man som konsument inte riskerar att missa hela notan för den resa man tänker göra.

Miljöpartiet anser även att regeringen borde sätta upp mål för rättvisehandling och etisk handel. Det tar vi upp i motioner som finns med i betänkandet. Det handlar till exempel om att klara klimatutmaningen; det tycker vi är viktigt. Det innebär att man måste göra många förändringar, och då är etisk och rättvis handel en viktig del. Vi måste ha en rättvisare värld om vi ska kunna få med oss alla länder i världen på de åtaganden som klimatarbetet innebär. Då är handeln och att den sker på rättvisa villkor en viktig komponent.

Vi har en del olika förslag om mobiltelefonanvändning som vi menar skulle minska riskerna för konsumenterna att utsättas för det som vi upplever som delvis skojeri när det gäller försäljning av tjänster den vägen.

I betänkandet tar vi upp en kanske lite udda men ändå viktig fråga, nämligen att marknaden i snabb takt översållas av nya produkter som inte alltid hinner underkastas prövning av hurdana restriktioner som eventuellt behövs för att de ska säljas på rätt sätt och hamna där de behöver hamna. Det exempel jag tänker på är laserpekaren, som man kan använda när man håller föredrag för att peka på en vägg. Det finns sådana som strålar så pass kraftigt att de kan användas för att förstöra synen på människor. Det kan vara av en olyckshändelse; det behöver inte ske avsiktligt. Man kanske viftar med pekaren och träffar en persons ögon.

Vi tycker att det är lite tråkigt att vi har ett så dåligt system för handel att den här typen av produkter kan hamna där utan att de har blivit omgärdade av regler som kanske begränsar försäljningen till vissa kundgrupper, villkor, åldersgränser eller vad man nu kan tänka sig. Det kan också handla om regler som begränsar styrkan i den här typen av produkter som får finnas som vanliga handelsprodukter. De som är farliga kanske bara ska få säljas i sådana sammanhang där just den styrkan är nödvändig för att uppnå något mål som anses vara så väsentligt att man är beredd att ta den risk som finns med produkterna.

Varje år ser vi att fler och fler produkter med olika typer av risker hamnar hos kundgrupper där de kanske inte borde hamna. Därför föreslår vi större möjligheter att omgärda sådana produkter med regler för hur de får säljas.

Vi har från Miljöpartiets sida en mängd förslag som finns med i betänkandet på olika typer av åtgärder som ska minska risken för konsumenterna att utsättas för osäkra produkter. Vi har många förslag om hur vi kan minska riskerna för osunda konsumtionsmönster, även om vi naturligtvis inte tror att vi med den typen av regler kan bryta sådana konsumtionsvanor helt och hållet. Det är inte heller vårt mål att göra det. Vi har som grundprincip att människor själva ska göra sina val. Men vi menar att samhället bör se till att valen är medvetna, det vill säga att man har god kunskap när man gör valen. Om det finns människor som vill äta sig sjuka ska de ha möjlighet att äta vad de vill, men de ska vara medvetna om riskerna med det de stoppar i sig. Information ska finnas tillgänglig, precis som på läkemedelsburkar där man har bipacksedlar som talar om vilka risker som finns med att stoppa i sig kemikalierna i burkarna. Vi tycker att det finns brister i detta i dag när det gäller marknadsföring för livsmedel.

Vår grunduppfattning är att många av de mål som vi här i kammaren egentligen oavsett partitillhörighet till allra största del är överens om – till exempel klimatmålen, miljömålen och folkhälsomålen – i stor utsträckning kan nås med förbättrad information till konsumenter. Genom den förbättrade informationen får de bättre möjligheter att bli medvetna om vad konsumtionen i sig innebär.

Vi menar att med rätt styrmedel kan de politiska målen förvandlas till marknadsmekanismer. Det innebär dessutom att man dagligen och stundligen ger medborgarna möjligheter att utvärdera och bedöma effekterna av de beslut som vi fattar här i kammaren. Det är jättebra om medborgarna kan göra det. Obligatorisk klimatinformation på en flygbiljett eller bokningsbekräftelse är ett bra exempel på hur man skulle kunna göra det enklare för konsumenterna att agera såsom man förmodligen egentligen vill som konsument.

Detta är exempel på saker som tas upp i betänkandet. En del av dem finns med som egna punkter i betänkandet, men majoriteten avslår dem.

Jag yrkar bifall bara till reservation 6 i betänkandet. Självfallet står vi från Miljöpartiets sida bakom de reservationer som vi har; vi har ju flera stycken i betänkandet. Men för tids vinnande – som man brukar säga eftersom omröstningarna är komplicerade – yrkar vi alltså bara bifall till reservation 6.

Jag tycker inte att jag kan tillföra så mycket mer i frågan. Vi har redan hört ganska långa förklaringar till varför vi tycker att sms-låneverksamheten är en allvarig ny ingång till skuldfällan och jag ska inte upprepa dem, herr talman.

Anf. 36 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motioner och reservationer. Det är 60 motioner – väldigt många. Ett tjugotal av motionerna har återkommit från tidigare år. De har även då avslagits. Det finns också några nya motioner. Jag yrkar avslag på samtliga motioner.

Faktum är att vi väntar på ett nytt förslag som gäller konsumentköplagen med anledning av det nya EU-direktiv som ska komma samt en ny konsumentkreditlag. Arbete pågår alltså inom Regeringskansliet, och förslag ska komma i maj. Det vi står och säger här i dag är förmodligen redan gjort.

Just nu är lagförslaget ute på remiss. Om några veckor får vi veta vilka remissinstansernas synpunkter är. Därefter kommer regeringen att väga in detta i sitt slutgiltiga förslag till en ny konsumentkreditlag.

I korthet kan vi säga att lagförslaget innebär en ny lag där regeringen föreslår ändringar i distans- och hemförsäljningslagen och i kreditupplysningslagen. Bland annat ska näringsidkare vid marknadsföring av kredit – det kan gälla vid köp av varor eller sms-lån – alltid lämna information om den effektiva räntan. Dagens undantag för krediter som understiger 1 500 kronor eller för krediter som ska återbetalas inom tre månader föreslås tas bort. Därmed kommer alla nya snabblån att omfattas av den nya lagen.

Det blir ytterligare skärpta krav på näringsidkaren om att lämna information i rimlig tid och på ett tydligt skriftligt sätt, som det står i för-

slaget, för att låntagaren själv ska kunna avgöra om krediten är lämplig för låntagarens ekonomi. Härmed kan vi säga att långivarnas ansvar ökar.

Det finns också ett skärpt krav på kreditprövning – något som vi har efterlyst här i dag och tidigare i de debatter vi har haft. Det är alltså ett skärpt krav på kreditprövning av konsumenter som föreslås, och dagens undantag försvinner. Därmed omfattas både sms-lån och andra snabbblån av obligatorisk kreditprövning framöver.

Konsumenten eller låntagaren ges också en utökad ångerrätt i 14 dagar från det att avtalet har slutits. Det är alltså en ganska lång tid som föreslås. Detta är helt nytt och något som jag tror kommer att minska antalet nya ansökningar om dessa snabba lån. Man kan säga att regeringen har lyssnat på den kritik som har framförts och tagit den på allvar.

Sms-lån är i huvudsak en svensk eller nordisk företeelse varför EU-direktivet inte har tagit hänsyn till denna typ av lån i samma utsträckning som vi nu måste göra här i Sverige. Regeringen har haft att ta ställning till rimligheten i att skärpa kraven och samtidigt till möjligheten att ta snabba lån med en ny teknik. Att göra en separat lag för sms-lån, som krävdes här i kammaren för något år sedan, ansågs inte vara rimligt och klokt, utan man ville invänta hela förslaget. Detta förklarar också att det har tagit den tid som det har tagit. Det är glädjande att vi nu kan se fram emot ett nytt förslag.

Man kan inte heller helt bortse från människors eget ansvar. Det kan inte vara så att lagstiftning alltid ska krävas för att människor ska begränsa sin egen skuldsättning. Det är viktigt att framhålla det egna ansvaret.

Det är självklart att det redan för många år sedan borde ha införts bättre och mer kunskap i skolan om den verklighet som möter ungdomar när de blir vuxna, det vill säga fyller 18 år. I dag är det fortfarande upp till en intresserad lärare om kunskap ges om lån, räntor och annat i privatkonomin. Här måste man nog säga att även den gamla regeringen har brustit.

Herr talman! Att vara konsument är inte alldeles enkelt i dag. Det finns ett enormt utbud av alla typer av varor, och vi måste regelbundet göra olika val. Det kan gälla avancerade maskiner i hushållet, tv-apparater och abonnemang av olika slag, till exempel el och tele. Vi måste sätta oss in i både tekniska och ekonomiska lösningar på ett sätt som inte var nödvändigt förr. Vi måste vara noga med vilka uppgifter vi lämnar ut, hur vi förvarar våra bankkort, hur vi använder våra koder och att vi betalar fakturor som är riktiga.

Samtidigt måste vi också säga att dagens marknad ger enorma möjligheter till bra och billiga varor för Sveriges konsumenter. Men trots alla lagar och regler är det viktigt att varje konsument tar ställning och gör sina egna kloka val. Då är det glädjande att det finns otroligt mycket information att hämta på olika nätsajter, och i de flesta kommuner i Sverige finns det fortfarande möjligheter till klok och bra konsumentrådgivning.

Det är också glädjande att Konsumentverket har anmält flera sms-låneföretag och också fått rätt i Marknadsdomstolen. Detta har gjort det svårare för sms-låneföretagen och också sanerat marknaden. Man har fått bort oskäligen avgifter och kostnader.

Sms-lån kommer att finnas, och kanske kommer det också snabbt i nya former. Jag tror att vi måste vänja oss vid detta i den värld vi lever i. Därför är kunskap och information mycket viktig, särskilt för våra ungdomar.

Vi kan alla se fram emot en ny lag och skärpta villkor för alla typer av lån, särskilt sms-lån, och det tycker jag är väldigt bra.

Anf. 37 EVA SONIDSSON (s) replik:

Herr talman! Jag har egentligen bara en fråga till Katarina, och den gäller detta med ångerrätten. Det är inte riktigt klargjort i förslaget hur den ska hanteras. Man kan fundera på om det är två veckors ångerrätt som ska gälla. Hur mycket ska man då betala tillbaka? Hur har man tänkt att det ska hanteras? Jag tror att det är en väldigt viktig fråga. Jag tror inte att antalet ansökningar kommer att minska på grund av att man inför en ångerrätt utan snarare tvärtom, för då finns det en möjlighet att jag kan ångra mig i morgon om jag tycker att det är fel.

Anf. 38 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det slutgiltiga lagförslaget är inte riktigt klart när det gäller ångerrätten, men det kommer att regleras tydligt och klart vad som kommer att gälla. I princip kan man säga att inga kostnader ska tas ut om lånet inte har börjat gälla. Det är ytterligare ett stärkt skydd för konsumenten. Sedan gäller det att hitta rätt skrivningar i lagen så att det blir tydligt även för den som ska ge ut lånet. Här har remissinstanserna möjlighet att svara på hur man vill se på detta. Jag tror att det är viktigt att det blir ett tydligt förslag, precis som Eva Sonidsson säger. Jag tror att vi kan vara lugna på den punkten.

Anf. 39 EVA SONIDSSON (s) replik:

Herr talman! I dagens läge ska man betala tillbaka lånet inom 30 dagar. Om det hinner gå 14 dagar innan man ångrar sig har man kunnat utnyttja halva tiden. Det borde kanske vara en dags eller max två dagars ångerrätt för att det över huvud taget ska få någon effekt. Det känns väldigt luddigt om man ska kunna använda pengarna i 14 dagar och sedan betala tillbaka dem. Vad är det då man ska betala? Är det en schablonsumma? Ska man få betala halva avgiften, 300 kronor i stället för 600 kronor, för att låna pengar i två veckor i stället för i en månad? Jag hoppas verkligen att man tänker till lite grann och funderar på om ångerrätten är ett bra sätt.

Jag tror att man ska fokusera på den här fördröjningen i stället för att det ska finnas en möjlighet att ha en längre ångerrätt. Som det nu ser ut måste den nog vara väldigt kort för att den ska få en bra verkan.

Anf. 40 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det finns tydliga skrivningar om detta, men vi har inte sett det riktiga förslaget ännu. Jag vet att flera remissinstanser är intresserade av att få klara och tydliga skrivningar. Regeringens utgångspunkt är att låntagaren inte ska drabbas av några särskilda avgifter, utan det är den som ger ut lånet som kommer att förlora på det, om jag får uttrycka det så, genom att man inte kan ta ut några särskilda avgifter för den rätt som

har gällt under de här 14 dagarna. Det kommer att bli tydliga skrivningar. Det kan vi vara övertygade om.

Anf. 41 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Herr talman! I dag debatterar vi konsumentfrågor och sms-lån. Katarina Brännström redogjorde klart för den nya konsumentlagen. Jag tänker bara uppehålla mig vid några få av de här frågorna.

I Sverige har vi inte någon särskild lagstiftning som reglerar vidareförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsevenemang. Det är arrangörerna av evenemangen som själva beslutar om vilka biljettförsäljningsbestämmelser som ska gälla. Vid en andrahandsförsäljning är dock säljare och köpare bundna av de villkor som följer av ursprungsavtalet.

När stora internationella artister uppträder tar biljetterna snabbt slut. Men på andrahandsmarknaden går de att köpa, ibland faktiskt redan innan de officiellt är släppta, men köparen får då förstås betala ett mycket högre pris. Konsekvensen av det kan vara att man står där med helt värdelösa biljetter eftersom till exempel Tinet enligt sina köpevillkor har rätt att riva eller makulera biljetter som har sålts i andra hand till ett högre pris än inköpspriset.

År 2009 anmälde företaget Tinet tillsammans med Svenska Fotbollförbundet fyra företag som säljer biljetter i andra hand på nätet till Konsumentverket. Man krävde att företagen ska tvingas informera biljettköparna om att biljetterna kan vara ogiltiga. Konsumentverket har därefter uppmanat andrahandsbolagen att tydligt informera om risken att biljetterna kan bli makulerade. Då kan man fråga sig vem som vill köpa de biljetterna.

Det är dock i slutändan den enskilda konsumenten som riskerar att åka långa vägar och betala mycket pengar för precis ingenting. Lösningen och utvecklingen kanske måste gå mot att man får köpa personliga biljetter. Då kan man tänka sig hur besvärligt det blir att man redan från början måste veta vem det är som ska gå på konserten och vem det är som ska gå på hockeymatchen.

Enligt Centerpartiets och utskottets uppfattning är detta emellertid ett problem som i första hand bör tas om hand av arrangörerna och distributörerna som har möjlighet att kontrollera sina återförsäljare genom avtal och sanktioner om de inte följer avtalsvillkoren.

Man är från branschen medveten om problemet, och man har också vidtagit vissa åtgärder för att försöka komma till rätta med det. Även Konsumentverket har vidtagit åtgärder. Resultatet av de åtgärder som har vidtagits från branschens sida måste nu avvaktas innan man sätter i gång med nya åtgärder.

Herr talman! När det gäller försäljning av laserpekare, vilket nu har kommit på tapeten, förstår jag motionärens oro då laserpekare blir allt starkare och risken att allmänheten kan komma till skada är stor. Rikspolisstyrelsen undersöker nu om laserpekare kan klassas som vapen. I december besköts poliser i Trelleborg med så kallad grön laser, och de polismännen riskerar att få bestående men.

Från och med den 1 februari 2009 är det enligt 6 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om laser olagligt att inneha och använda starka laserpekare på allmän plats och på skolgårdar utan tillstånd från Strålsäkerhetsmyndigheten. Vidare ska alla lasrar vara märkta med laserklass

och varningstext. Rikspolisstyrelsen jobbar tillsammans med flera myndigheter för att även reglera importen av de här farliga föremålen. Det är väl ingen här i salen som tycker att laserpekare är några oskyldiga leksaker precis.

Det pågår ett översynsarbete som ligger i linje med motionen. Därför bör resultatet av detta arbete avvaktas innan vidare steg tas.

Och så, herr talman, några ord om sms-lån. Varningsklockorna har nu ringt ett tag beträffande utvecklingen när det gäller betalningsanmärkningar, precis som alla talare före mig har vittnat om. Redan 2007 kunde vi se att antalet betalningsanmärkningar på grund av korttidslån, även kallade mikrolån, snabb lån eller sms-lån, rusade i höjden. Första halvåret 2006 var det 1 407 ärenden, och första halvåret 2007 hade 4 579 sådana ärenden inkommit till kronofogden. Detta föranledde åtgärder såväl hos kronofogden som hos Konsumentombudsmannen och Finansinspektionen samt resulterade i en massa motioner i riksdagen, bland annat en från mig.

Situationen blir tragiskt nog bara värre och värre då ökningen fortsätter lavinartat. Första halvåret 2009 hade inte mindre än 23 465 ärenden registrerats hos kronofogden. Vad det exakta antalet är i dag vet jag inte, men någon tidigare talare här pratade om 25 000.

Ungdomar är överrepresenterade. Jag håller helt med om att var och en har ansvar över sina egna val i det här livet. Men när det är så lätt för en ung person som knappt har några pengar alls att trycka på en knapp och snabbt få 1 500 kronor insatta på sitt konto och att också göra det flera gånger är det självklart att det här är ett stort problem. Men det är inte bara ungdomar som tar de här lånen, utan det ökar också väldigt mycket bland äldre.

Finansinspektionen har visat i rapporten *Risker i det finansiella systemet* som presenterades i november 2009 att det har bedömts att utvecklingen för snabb lån utgör en stor risk på konsumentområdet. Finansinspektionen menar att ytterligare åtgärder behöver sättas in i form av ökad tillsyn, krav på kreditprövning och skärpta informationskrav för att förhindra utvecklingen med växande skuldsaneringsproblem.

Precis som Katarina Brännström sade föreslås i den nya konsumentkreditlagen att näringsidkare vid marknadsföring av kredit alltid ska lämna information om den effektiva räntan. Dagens undantag från detta krav när det gäller krediter som understiger 1 500 kronor eller ska återbetalas inom tre månader föreslås tas bort i syfte att också snabblånen ska omfattas av regleringen.

Den nya konsumentkreditlagen innebär också ett stärkt skydd för låntagare i flera avseenden, såsom en skyldighet för kreditgivarna att förklara kreditavtalet och dess verkningar för konsumenten. Konsumenten föreslås också få rätt att ångra ett kreditavtal. Dessa förslag är integrerade delar i det nya konsumentskyddet som bör leda till att bland annat problem med överskuldsättning på grund av sms-lån minskar.

Vad jag förstår kommer den här lagändringen att träda i kraft den 1 januari 2011. Att den sedan helt ska upphöra är väl bara möjligt om vi får en lag på att sms-lån blir helt förbjudna. Där är vi inte än, även om Centerpartiet har pratat om den möjligheten.

Med detta, herr talman, vill jag yrka avslag på samtliga motioner och bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 42 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! Jag fick ett brev häromdagen från föräldrar som har en numera vuxen dotter med ett lättare psykiskt funktionshinder. De här föräldrarna har stora bekymmer med dottern som lever under knappa förhållanden, för hon är ganska lättledd och lättpåverkad och hon kommer därför ofta hem och har antagit olika generösa erbjudanden om krediter – kreditkort och liknande.

Jag såg brevet som ett nödrop, men de hade också ett förslag, och det visar kanske på hur bekymrade de och säkert många andra är. Jag har till exempel talat med personliga ombud som har samma situation och får hjälpa människor.

Förslaget som de här föräldrarna framförde var att vi skulle införa ett slags Nixregister dit personer som inte vill ha några krediter kunde anmäla sig. När sådant kommer upp på bordet förstår vi att vi har ett problem i vårt samhälle.

När det gäller sms-lånen och snabblånen, eller smålån över huvud taget, har vi också problem med marknadsföringen. Om ni tittar på annonser som florerar ser ni att om man lånar hos ett företag för att betala skulderna till ett annat företag påstås det att man sparar pengar. Man sparar pengar genom att låna. Ja, det är kanske så att språket håller på att förändras.

Det finns också företag som välkomnar kunder som inte de traditionella långivarna vill ha att göra med. Jag har en annons framför mig där man till exempel välkomnar personer som har betalningsanmärkningar, som har skulder, som saknar fast anställning och så vidare.

Jag tycker att vi har ett jätteproblem med de här småkrediterna, både sms-lånen och annan kreditgivning på mindre belopp. Det är därför naturligtvis välkommet att vi nu äntligen får se ett lagförslag på en ny konsumentkreditlag. Jag är särskilt glad för att det nu inte görs några undantag för småbelopp eller för korta kredittider. Det tycker jag att vi ska notera som ett extra plus.

Sedan vill jag gärna för min del instämma i vad Eva Sonidsson tog upp, nämligen att det nog inte är Konsumentverket som ska vara tillsynsmyndighet, utan även de här låneföretagen bör stå under Finansinspektionens tillsyn precis som banker och andra finansbolag gör. Jag kommer att verka för att vi ska försöka få med det om det är möjligt i det här lagstiftningsarbetet som nu pågår. Vi får väl se vad remissinstanserna säger. Förhoppningsvis går de också på den här linjen.

Jag tänkte bara prata om sms-lånen och göra en kort avslutning och tala om det senaste som jag har hört när det gäller sms-lån. Herr talman och ni andra känner ju till att om man lånar 3 000 kronor på 30 dagar ska man betala tillbaka 3 000 kronor plus 700 eller 750 kronor i avgift – de vill ju inte kalla det för ränta.

I det här landet finns ett företag som säljer kosmetika, och de lånar också ut pengar. De erbjuder just nu ett lån på 3 000 kronor på 30 dagar under förutsättning att man köper tre deodoranter av dem. Det var en ny variant. Kreativiteten är stor.

Avslutningsvis vill jag säga att jag välkomnar det förslag till ny konsumentkreditlag som, om än sent men dock, har kommit. Vi får jobba tillsammans på att det verkligen blir genomfört.

Anf. 43 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag tänker avgränsa mig till att tala om de mycket omtalade sms-lånen. Vi har hört om dem i olika sammanhang. Det har gällt många människor som varit förtvivlade över att de hamnat i skuldfällor som de inte tänkt sig. Det är glädjande att det finns stor enighet mellan oppositionen och regeringen om att verkligen ta tag i denna fråga. Många hamnar i skuldfällan i dag, och första halvåret 2009 fanns på grund av obetalda sms-lån över 23 000 ärenden hos Kronofogdemyndigheten.

Vad ska vi då göra för att stoppa utvecklingen? Jag är inte så säker på att man ska förbjuda sms-lån. Vi kan inte stoppa tekniken och de möjligheter tekniken skapar. Däremot måste vi naturligtvis uppmärksamma orsaken till skeendet. Många människor har av skilda skäl en besvärlig livssituation rent ekonomiskt, de tänker kortsiktigt, och vi har hört berättelser om hur man tar korta sms-lån med jättehöga räntor för att kanske klara närmaste veckan eller närmaste två veckorna. Att människor hamnar i svåra ekonomiska situationer tog vi upp i den förra debatten, och det är det vi på något vis vill angripa. Frågan är alltså hur vi ska få ordning och reda på dessa lån.

Herr talman! Jag har funderat mycket på varför vi hamnat där vi hamnat. En utgångspunkt för Kristdemokraternas värdegrund, den kristna värdegrunden som vi har i samhället, finns i en gammal bok vari det finns ett ordspråk, nämligen att vi ska vänja den unge vid den väg han bör vandra. Jag har funderat på hur vi kommer åt den här typen av problem. Vi måste fokusera på situationen i skolan. Jag kan fortfarande komma ihåg den gamla Lyckoslanten. Nu är jag ju över hundra år men den gamla Lyckoslanten lyfte fram Spara och Slösa. Spara är jätteglad och lycklig medan Slösa är mycket bekymrad och ledsen. Kanske någon känner igen sig i det. Den typen av kunskap, som hos oss sitter i ryggmärgen, får inte alla i dag. Vi fokuserar inte lika starkt på den. I realiteten handlar det om grundvärderingar och livsmönster när unga människor, som vi måste värna om, väldigt tidigt börjar ta snabba lån utan att se på det hela långsiktigt.

Här har skolan en oerhört viktig roll. I Storbritannien har man numera ett ämne kallat economic well-being på skolschemat. Där lyfter man fram det finansiella systemet, försäkringar, lån, sparande och så vidare. Det kanske vore en möjlighet även för oss för att ytterligare lyfta fram dessa mycket viktiga delar i vår skola.

Också folkbildningen har en stor och viktig roll i detta sammanhang. Vår minister Mats Odell har flera gånger lyft fram att vi borde ge ytterligare uppdrag, och regeringen har gett uppdrag, till våra folkhögskolor och andra folkbildningsorganisationer att uppmärksamma vikten av att man lär sig sådant som gäller den privata ekonomin och också samhällets ekonomi.

Jag är glad för att vi nu får ett lagförslag i denna fråga, och jag instämmer i att Finansinspektionen borde ha tillsynen över dessa kreditföretag. I dag registreras kreditföretagen, även sms-långivarna, hos Finansinspektionen, men Finansinspektionen har inte uppdraget att utöva tillsynen eftersom dessa inte lånar in andras pengar, har jag fått veta. När vi fastställer de långsiktiga principerna för framtiden tror jag att det är viktigt att Finansinspektionen ska ha ansvar för dessa kreditföretag på samma sätt som för andra kreditföretag.

Jag vill härmed yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna. Jag hoppas, herr talman, att alliansregeringen vidtar alla de åtgärder som är möjliga för att lösa dessa knutar och att vi hittar vägar så att människor inte ska hamna i skuldfällan.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

11 § Jakt och viltvård

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10:MJU13
Jakt och viltvård.

Anf. 44 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s):

Herr talman! Så har vi återigen samlats i kammaren för att debattera ett betänkande om jakt och viltvård, och återigen är det fjälljakten som står i fokus.

Fjälljakten har varit en av de frågor som engagerat mycket under denna mandatperiod och även föranlett ett flertal debatter i kammaren. Vid varje debatt vi haft har jag lyft fram nya exempel som bevisar att regeringens sätt att hantera frågan varit felaktigt. Varenda gång har jag från de borgerliga partiernas företrädare fått höra att de egentligen skulle vilja ändra beslutet med att det inte går. Nu gör jag ett försök till, denna gång med ytterligare nya exempel på att det är både rimligt och i vissa fall önskvärt med nationella särregler för jakt på vissa marker.

Eftersom frågan har debatterats många gånger ska jag ge en mycket kortfattad bakgrund, och jag hänvisar de intresserade till tidigare protokoll för fler fakta, allt för att något hålla nere debattiden.

Beslutet om att öppna den svenska fjälljakten för samtliga jägare inom EU har lett till många protester och engagerat många, både jägare och boende, i fjällvärlden. Jägare, boende, samer och oppositionen i riksdagen står samlade i sin kritik av regeringen i denna fråga.

Bakgrunden är att när EU-kommissionen ställde en försiktig skriftlig fråga till regeringen om de svenska särreglerna, om de kunde strida mot tjänstedirektivet, valde regeringen att ändra reglerna i stället för att, som man gjort i andra länder, förklara varför man hade olika regler för boende i Sverige och andra jägare inom EU.

De länder som förklarat varför de har speciella regler har fått behålla dem. I Sverige försökte man inte ens. Argumentationen från regeringen var att man inte ville hamna i strid med EU. För det första fanns det inget fog för sådana farhågor. För det andra anser jag att när regeringen lägger sig platt för EU är det lika illa som att EU skulle besluta om våra jaktfrågor. Effekten blir densamma.

Vad har effekten av detta beslut blivit? Jo, den svenska fjällvärlden och ripstammen har fått utstå stora påfrestningar. Ingen i denna kammare ska komma och påstå att en fri fjälljakt gynnar vare sig den känsliga fjällmiljön eller ripstammens utveckling. Vittnesmål om nedskräpning, överskjutning och utmattade hundar, som i värsta fall lämnas kvar på

fjället, finns det en hel del av. Områden avlyses efter ett fåtal dagars jakt för att trycket på området varit för hårt.

Vi har olika jaktetik i olika länder. Det kan vi inte bortse från. Den svenska jägarexamen är oerhört omfattande, och jaktetik är ett stort inslag i den. Med detta sagt vill jag absolut inte förbjuda utländska jägare i Sverige, men jag vill att den jakten ska ske under kontrollerade former och med medföljande guide. Det är märkligt att den borgerliga majoriteten inte kan hålla med mig om det.

Herr talman! Finland och Norge är två länder som har kommissionens stöd för särregler för de i landet boende jägarna. I EU-kommissionens egna rekommendationer för jakt och jaktturism står det till och med klart och tydligt att lokala i landet boende jägare bör ha exklusiva rättigheter till jakt på statens mark. Det står också att jaktarrangörer kan få acceptera begränsningar i tillgången till jakt och att de kan få acceptera att deras avgifter blir högre än andras.

Dessa rekommendationer i sig slår hål på samtliga regeringens argument. Vi har alltså konkreta exempel – vi har Norge, vi har Finland, det finns fler. Vi har också kommissionens egna rekommendationer. Men det räcker inte. Regeringen tänker ändå inte ändra tillbaka reglerna.

Jag tänker komma med ytterligare ett, eller kanske till och med två, exempel som ligger betydligt närmare till hands att titta på än de andra.

Om man tittar på vilka regler vi har i Sverige för jakt på allmänt vatten, kobbar och skär finner man något tämligen intressant. Denna jakt är helt förbehållen dem som bor eller, i vissa län, är verksamma i skärgården eller vid kusten. Det är väldigt intressant. Samma sak gäller för jakt på före detta kronoholmar längs västkusten.

Om man tittar på regler för fiske i Väneren kan man också se klart och tydligt i reglerna under rubriken "Vem får fiska?" att svenska medborgare får fiska med handredskap och efter registrering även med rörligt fiskeredskap. För utländska medborgare som stadigvarande är bosatta i Sverige gäller samma regler som för svenska medborgare. Andra utländska medborgare får endast fiska med handredskap. I övrigt måste utländska medborgare ha tillstånd av länsstyrelsen.

Men vad är nu det här? Och hur förklarar ni från den borgerliga majoriteten att vi har särregler på jakt och fiske baserade på boende i Sverige, ni som så tydligt så många gånger har hävdats att det är omöjligt? Och inte står EU och knackar på dörren på grund av det här. Vill ni veta varför de inte gör det? De bryr sig inte!

Herr talman! Här kommer min enkla analys av alla turer kring fjälljakten. Vi har en regering som har gjort det till en konstform att skylla ifrån sig. Är det inte på EU man skyller så är det på någonting annat. Om man verkligen läser protokollen från alla de debatter vi har haft i den här frågan genom åren ser man att borgarnas argumentation har förskjutits i takt med att oppositionen har kommit med tydligare argument.

Samtidigt vill man gärna, för att inte komma på kant med den stora svenska jägarkåren, försöka låta påskina att man egentligen inte ville ändra reglerna men var tvungen. Man var tvungen för att EU sade så. Nej, det var kanske att ta i. Man var tvungen att ändra reglerna ifall EU möjligen kanske eventuellt skulle kunna ha invändningar.

Nu har det visat sig att EU inte hade några invändningar. Både Finland och Norge har fått okej för att behålla särregler som till och med är starkare än de regler som vi hade före 2007.

För att tala klarspråk betyder detta att regeringen kan ändra tillbaka reglerna. Men regeringen vill inte göra det.

Jag har till den samlade borgerliga skaran här i kammaren i dag en enda enkel fråga, som jag tycker att det är dags att jag får svar på: Varför vill inte regeringen ändra tillbaka reglerna till dem som gällde före 2007?

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 45 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Inledningsvis vill jag ställa mig bakom betänkandets slutsatser och yrkar bifall till förslaget i detsamma.

Den oinvidde kan tro att det här betänkandet bara handlar om fjälljakt. Men då har man förmodligen inte läst hela betänkandet, eller ännu värre, kanske inte förstått att det handlar om något lite vidare. Därför tänkte jag trötta er med att försöka beskriva helheten i miljö- och jordbruksutskottets betänkande. Det handlar om subsidiaritetsprincipen, alltså EU-nivåns inflytande över den svenska jakten, om allmänna jaktfrågor, om fjälljakten och om älg. Det är alltså ett något vidare spektrum än oppositionen orkat hantera.

Herr talman! Jag börjar med EU-nivån. För närvarande pågår en angelägen och oerhört viktig, tror jag, uppföljning om biologisk mångfald. Den här processen byggs upp genom att de olika länderna inom EU lämnar in sina underlag för att man ska kunna göra en total sammanställning över hur vi har lyckats med att bevara den biologiska mångfalden, som i grunden är utomordentligt viktig för de kommande generationerna.

Det är också mot den bakgrunden man har den så kallade subsidiaritetsprincipen, ett fint ord för lägsta-nivå-principen. Det handlar om att inget beslut ska fattas på en högre nivå än vad som är absolut nödvändigt. Den här linjen hävdar Sverige med emfas vid alla tillfällen när detta är uppe. Senast det var väldigt tydligt var när man skulle inskränka handeln med sälprodukter därför att man på något ställe på jorden inte avlivar djuren på ett acceptabelt sätt. Där hävdade Sverige att man ska ha möjlighet att sälja sälprodukter om de är tillkomna på ett sätt som är helt okej, vilket är fallet när det gäller den svenska säljakten, som i och för sig är ganska begränsad, men ändå. Där stod Sverige på sig ända in i slutet, men vi lyckades inte få tillräckligt med gehör.

Det som till yttermera visso har givit den här kammaren plus kamrarna i de övriga 26 parlamenten i EU möjlighet att hävda subsidiaritetsprincipen är det nya Lissabonfördraget, som ger oss möjlighet att överpröva de förslag som kommer. Jag hoppas nu att vi kan hjälpas åt att driva detta aktivt.

Det om EU-nivån. Det är alltså ett samspel med andra, och vi hävdar vår möjlighet att besluta så långt det är möjligt på EG-nivå.

När det gäller de allmänna jaktfrågorna är det främst korp, morkulla, gäss och vildsvinsfällor som ingår i betänkandet.

Korpen, som är en kraftfull fågel och ett ganska utvecklat rovdjur, eftersom den är så pass kraftfull som den är, är skyddad enligt fågeldirektivet. I grunden är alla fåglar skyddade, men om de finns på bilaga 2 till fågeldirektivet finns det förutsättningar för att man ska kunna jaga dem.

Nu är det så att korpen inte ingår där, därför att den anses vara så pass skyddsvärd inom Europa att vi bara kan använda skyddsjakt för att hantera den. Grunden för skyddsjakt när det gäller korp och övriga fåglar är om människors hälsa är i farozonen, flygsäkerhet, grödskador, boskap, skog, fiske och vatten, flora och fauna. Det är de grundläggande möjligheterna för att få idka skyddsjakt.

Regeringen har lyssnat på de rättmätiga krav som ställs här i Sverige på att kunna öka möjligheten till skyddsjakt. I en ny förordning som kom så sent som den 1 juli i fjol har man för att förtydliga lagen utökat möjligheten att idka skyddsjakt även vid viltuppfödning och vid hönsgårdar och dessutom 200 meter därifrån. I den nya förordningen har man också givit möjlighet till licensjakt på korpen. Med det, herr talman, vill jag påstå att det finns en bra möjlighet att åstadkomma en förbättring för dem som har bekymmer med för talrik korpörekomst.

Morkullan har varit en symbolfråga sedan vi kom med i EU. Vi hade tidigare som bekant en sommarjakt på den här fågeln. Det var i huvudsak när hanarna sträckte i juli som man idkade den här jakten. För närvarande har vi i norra Sverige jakt från den 21 augusti till den 31 oktober. I södra Sverige är det till och med en månad längre. Det är alltså inte så att det inte finns jakttider på morkullan. Det beslut som den förra regeringen fattade den 1 juli 1999 bottnade i att man gjorde ett försök under två år och kom fram till att det var tveksamt om den här jakten uppfyllde de krav som EU ställde. Det var därför man förbjöd den. Den nuvarande regeringen gör samma bedömning.

Jag kan vid sidan om säga att enligt det jag har hört från bland annat EU-håll finns det risk för att det blir inskränkningar på höstjakten om vi kräver sommarjakt på morkullan. Huruvida det är sant eller inte vet jag inte, men det är den typ av information som har kommit till mina öron.

Gässen är flyttfåglar som skapar störst problem där de först anländer, alltså i kusttrakterna i vårt land, eftersom de oftast flyger långa sträckor över vatten och naturligtvis behöver landa för att äta och vila upp sig. När de kommer i stora skaror kan de skapa väldigt stora bekymmer lokalt, dels genom att de äter, dels genom att de stampar ned grödor på ett ganska tydligt sätt.

Även här har regeringen hörsammat de krav som man ställer genom att i en förordning från den 1 juli 2009 skapa en utökad jakttid när det gäller grågåsen och kanadagåsen, som är de största bekymren. Dessutom har man i samma förordning ökat skyddsjaktsmöjligheten till hela året. Tidigare var den begränsad till vissa delar av året.

Jag var så sent som för bara ett par veckor sedan nere i Blekinge och fick mig då till del hur man hanterade detta där. Jag vågar påstå att ett bra samarbete mellan markägarna och länsstyrelsen har gjort att man där på ett mycket bra sätt kan hantera det hela. Alltså har regeringen lyssnat och inom ramen för skyddet ändå skapat förutsättningar för att frågan ska kunna hanteras.

När det gäller vildsvinsfällorna, som också finns med i betänkandet, arbetar Naturvårdsverket just nu med att ta fram ett underlag för hur de ska vara utformade och om det över huvud taget är lämpligt. Vi ska ha klart för oss att vildsvinet är ett ganska lättstressat djur, vilket gör att det finns de som ifrågasätter möjligheten att använda fälla. Där får Naturvårdsverket återkomma.

När det gäller fjälljakten kan jag säga att den långa inledning som vi fick höra för en liten stund sedan var behäftad med felaktigheter. Jag kan bara säga att grunden för hela diskussionen uppkommer när man kombinerar jakten med en tjänst. Då hamnar den under tjänstedirektivet. Själva jakten som sådan faller inte under tjänstedirektivet.

Jag tycker att det är väldigt bra om man har läst Justitiekanslerns beslut när det gäller skadeståndsanspråk mot svenska staten. Detta beslut fattades den 15 januari 2008. Jag är inte säker på att Helén Pettersson har läst det. Jag skulle rekommendera det till läsning.

Justitiekanslern har på ett utomordentligt bra sätt beskrivit den situation som nationen Sverige befinner sig i och hur den frågan hanteras. Man tar just fasta på EU-domstolen och vad de har kommit fram till där. Men det är klart, har man inte läst detta kan jag också förstå de argument som framförs i kammaren.

Det man har försökt göra är att åstadkomma någon förbättring i så måtto att man har infört länskort, vilket gör att innehavaren alltså har möjlighet att billigare komma åt jakten i de aktuella områdena. Det är också inom ramen för tjänstedirektivet. Just nu ska Statens jordbruksverk följa upp hela den här frågan.

Avslutningsvis, herr talman, kan jag när det gäller älgen bara säga att den frågan för närvarande bereds i Regeringskansliet. Den finns med på propositionslistan från Jordbruksdepartementet. Jag kan också passa på tillfället att säga att den som önskar få mer information om den kommande älgjakten är välkommen till jakt- och fiskeklubbens informationskväll i kväll kl. 18.

Anf. 46 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Tack Bengt-Anders Johansson för en väldigt intressant genomgång av jaktpolitiken i Sverige i de frågor där vi är överens. Visst ingår det flera frågor i betänkandet, men eftersom det bara finns två reservationer från oppositionen som vi inte är överens om är det väl rimligt att använda debatttiden till att uppehålla sig vid just de frågorna i stället för att bara prata om de saker som vi är överens om. Men jag har full förståelse för att Bengt-Anders Johansson inte vill prata om fjälljaksbeslutet.

Återigen kommer frågan om tjänstedirektivet upp. Jag trodde att vi en gång för alla hade avverkat att den kopplingen inte finns. Det finns uppenbarligen inga som helst argument kvar från borgarna längre, även om Bengt-Anders Johansson försöker vifta med dokument från lite varstans för att försöka bevisa motsatsen. Hur kommer det sig, Bengt-Anders Johansson, att det här i så fall bara skulle gälla den svenska fjälljakten? Detta skulle vara den enda jaktformen i hela Europa med särregler för boende. Det är bara i denna form det inte går att ha särregler för de boende i Sverige. Jag tycker att vi gång efter gång har sett exempel på att det inte håller.

Jag läste en väldigt intressant debattartikel av Bengt-Anders Johansson och Erik A Eriksson före jul där de lyfter fram Danmark som ett exempel på ett land där man har ändrat reglerna för jakt. Jag tycker att det skulle vara intressant att höra lite grann om varför Bengt-Anders Johansson lyfte fram just Danmark i den debattartikeln.

Anf. 47 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Det finns en väldigt bra genomgång av våra nordiska grannländer och deras sätt att förhålla sig. I grund och botten handlar det om huruvida den här jakten är ihopkopplad med en tjänst eller inte. Det är precis det som är den springande punkten.

Det papper som jag viftade med är Justitiekanslerns beskrivning av ett skadeståndsanspråk. Det är alltså ett skarpt läge. Det är ett helikopterföretag som har ställt ett skadeståndsanspråk, i detta fall på över 500 000 kronor, till svenska staten på grund av uteblivna intäkter. Justitiekanslern beskriver hela den bakomvarande historien och säger också att det inte är jakten i sig det handlar om utan om kombinationen. Om inte det har gått upp för de socialdemokratiska ledamöterna måste ni läsa denna skrift så att ni åtminstone litat på Justitiekanslern, att det är den kopplingen som gör det så svårt.

Däremot kan vi, precis som jag har visat med årskorten, ta regionala hänsyn. Det är precis vad länsstyrelsen har gjort i de tre länen, precis det. Vi tar vara på våra möjligheter inom ramen för den gemensamma lagstiftningen. Det är klart att om man bortser från att det är kopplat till en tjänst kan man komma till precis den slutsats som Helén Pettersson, Socialdemokraterna, gör. Det är fullt förståeligt, men vi som har regeringsmakten måste ta hänsyn till helheten och stå upp för den.

Är det möjligen så att Helén Pettersson har pengar för att kunna betala det ena skadeståndsanspråket efter det andra? Detta var bara ett, till ett enda företag, som kostade över en halv miljon. Jag tror att det är ett ärende till som är avgjort. Det är möjligt att Socialdemokraterna har det i budgeten. Är det så? Har ni pengar i budgeten för att betala skadestånd?

Anf. 48 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Det var ett av de mest märkliga inläggen från Bengt-Anders Johansson.

Det mesta i vårt samhälle är någonstans i slutänden knutet till en tjänst. Hela diskussionen om helikopterföretaget och den skadeståndersättning som de faktiskt fick ut är jag mycket väl medveten om. Vi har också diskuterat detta tillräckligt många gånger här i kammaren för att vi ska kunna lägga det åt sidan.

Nu pratar vi om jakten. Detta måste gå att lösa på något annat vis. Jag lyfte tidigare fram Danmark. Jag kan inte låta bli att göra det. Det var väldigt intressant när den borgerliga majoriteten använde det som ett exempel på att man även i andra länder har ändrat lagstiftningen på grund av den försiktiga fråga som även de har fått från EU.

Sanningen att säga ändrade man lagstiftningen i Danmark från den 1 oktober i fjol. Man ändrade lagstiftningen från att de som var boende i Danmark skulle ha jaktmöjligheter till att även de som arbetar i Danmark, och som på något sätt faller under EU:s tjänstedirektiv, också skulle få tillgång till jakt. Men det krävs en nära anknytning till Danmark.

Jag tycker att det är en väldigt bra lösning som man har klarat i Danmark. Om man lyfter fram det som ett exempel från den borgerliga majoritetens sida och tycker att det är ett bra förslag skulle jag gärna diskutera varför vi inte kan göra så i Sverige också.

Anf. 49 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik:

Herr talman! Nu har inte Helén Pettersson fler repliker, men jag kan inte tolka det hon säger på annat sätt än att Helén Pettersson menar att den svenska Justitiekanslern har handlat fel, att han inte har tillvaratagit svenska statens intressen. Det måste bli slutsatsen eftersom Helén Pettersson totalt bortser från den juridiska tolkning som är gjord dels med Justitiekanslern som utgångspunkt, dels i samråd med Europadomstolen. Det är notabelt att socialdemokratiska representanter struntar i Justitiekanslerns tyngd i den här frågan.

Jag vågar påstå att i den mån det, utan att kränka den gemensamma EU-lagstiftningen, finns vägar framåt är vi väldigt öppna för det. Jag är inte säker på att den väg som Helén Pettersson beskriver här är prövad än på Europeanivå. Jag känner också till att lagen har ändrats, men jag tror inte att den är prövad. Det är först när den är prövad som vi vet om den håller.

Socialdemokratin litar alltså inte på den svenska justitiekanslern. Det är både anmärkningsvärt och notabelt.

Anf. 50 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det vore bra om enskilda myndighetsbeslut inte recenseras i kammaren.

Anf. 51 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman, ärade ledamöter, Ämtervikingar och andra åhörare! Jag ska redogöra lite kort för Centerpartiets ställning i dessa frågor med utgångspunkt i betänkandet. Jag yrkar, herr talman, bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Centerpartiet och Allians för Sverige har samarbetat i dessa frågor sedan valet 2006. Om vi ser på resultat – det är det som våra medborgare räknar – tycker jag att vi har nått framgång på ett antal områden som rör jakt och viltvård.

För många av Sveriges ca 300 000 aktiva jägare uppfattas jakten inte bara som ett redskap för att förvalta våra viltstammar. Den är också synonym med kamratskap och naturupplevelser och ger tillfälle för många svenskar att stanna upp i sin stressade vardag och reflektera över livet. Det är intressen som Centerpartiet och Allians för Sverige slår vakt om. I dag pågår en debatt i samhället om det är rätt eller fel med jakt på vårt vilt. Den debatten följer vi intresserat, men vi är också lite förvånade över tonläget ibland. Därför är det kul att vi ledamöter får en chans att debattera frågorna i kammaren och beskriva våra utgångspunkter.

Vi vill ha en långsiktigt hållbar jaktpolitik som tar väl vara på den förnybara resurs som viltstammarna utgör. Vi måste också ta hänsyn till regionala skillnader och låta besluten fattas närmare dem som berörs. Det gäller bland annat fjälljakten. Därför finns det en förståelse för den frustration som många jägare har känt, inte minst i norra Sverige när förändringarna runt fjälljakten ägde rum. Jag kommer att gå in närmare på detta, men jag vill understryka att förändringen som regeringen gjorde inte var en politik som vi aktivt drev. Det var ingen valfråga. Vi tvangs att ta ställning till en uppkommen situation.

Jag ville få detta framfört eftersom Socialdemokraterna hade en hög svansföring i fråga om att om det var ett perfekt läge tidigare med goda förhandlingar med EU – där Sverige är ett av 27 medlemsländer – borde man väl ha sett till att denna situation inte hade uppkommit. Nu uppkom situationen. Det var en alliansregering som styrde Sverige när detta hände. Det kunde lika gärna ha varit en socialdemokratisk regering. Det är trist att detta har hänt.

Men låt oss då dra lärdom och fundera över situationen i den här frågan och även i andra frågor. Ledamoten Bengt-Anders Johansson har före mig redogjort för några av direktiven. Låt mig gå in på ett annat av direktiven, bland annat art- och habitatdirektivet, som i dessa dagar är högaktuellt när det gäller våra rovdjur. Jag tänker på den vargjakt som har genomförts, där Sverige föredömligt har arbetat med ett art- och habitatdirektiv. Genom att följa de guidelines som finns har man i ett samarbete inom EU kunnat genomföra en politik som syftar till att arbeta för en situation som berör människorna lokalt. Det gäller rovdjur i det här fallet, men det kan också vara andra frågor.

Herr talman! Det som närmast rör medborgaren är utgångspunkten för Centerpartiet och för Allians för Sverige. Beslut nära människan är viktigt. Jag har tidigare sagt i kammaren att i ärendet som rör fjälljakten är det viktigt att det är människorna som bor i dessa områden som i första hand ska ha tillträde till jakten. Så är fallet i dag. Det är viktigt att som centerpartist få betona detta.

Vänsteroppositionen vill riva upp den förändring av rennäringsförordningen som regeringen gjorde 2007, som innebär att inte bara svenskar ska få bedriva småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Skälet till ställningstagandet är att man uppfattade förändringen som ett stort hot mot inte bara den framtida jakten utan också mot hela den svenska fjällvärlden. I ett desperat försök att framstå som eniga har de tre partierna enats om en gemensam reservation, men i ett särskilt yttrande skriver Miljöpartiet: ”Grundproblemet är att den fria småviltsjakten på samiska marker över huvud taget släpptes helt fri, inte vilken nationalitet som jägaren har.” Det är mildt sagt en viss skillnad. Vänsteroppositionen är inte mer enig på detta område än vad man är angående exempelvis vargjakt.

Man kan fundera över varför den socialdemokratiska regeringen inte gjorde vad den borgerliga regeringen gjorde som genomförde förändringen 1993 till en annan ordning i fjälljakten, när man nu i efterhand vurmar för frågan. Miljöpartiet infinner sig inte ens i kammaren, inte heller Vänsterpartiet. De har tydligtvis åsikter i frågan men infinner sig inte till debatten. Det hade varit intressant att höra vad Miljöpartiet har att säga, eftersom partiet inte har samma syn som Socialdemokraterna i frågan med tanke på att det finns ett särskilt yttrande utöver reservationen. Det hade varit intressant att få höra Miljöpartiet. Än har de chans att komma hit och förklara hur de tänker eftersom de vill riva upp det beslut som fattades.

För att kunna debattera de förändringar i fjälljakten som det fattades beslut om 2007 är det bra att känna till den juridiska bakgrunden till beslutet. Bakgrunden var att Kommerskollegium kom fram till att försäljningen av jaktkort indirekt kunde hindra den fria rörligheten av tjänster eftersom turistföretag hindrades att sälja jaktjänster till utländska

medborgare på samma villkor som tjänster kunde säljas till svenska medborgare. Tolkningen gjordes av jurister inom utrikes- och jordbruksdepartementen. Därför gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att utreda frågan. Jordbruksverket anlätade i sin tur en extern jurist med inriktning på EU-rätt. Även denne kom fram till samma slutsats som Kommerskollegiums och regeringens jurister. Detta är bakgrunden.

Regeringens samlade bedömning var därför att det skulle vara en stor risk att ge sig in i en process med EU. Det hade bland annat kunnat resultera i höga böter och även en risk för att EU-domstolen skulle uttala sig i hur upplåtelsen av jakträtt ska ske. Då är frågan hur det hade sett ut med den fria jakten i fjällvärlden.

För dem som med mig anser att politiker ska vara rädda om skattebetalarnas pengar och att den svenska jakten ska förbli en regional och nationell angelägenhet var det här därför inget alternativ.

Vad gäller jakt i övriga nordiska länder är det Norge som enligt vår uppfattning skiljer ut sig mest och som har störst krav på bosättning. I övriga länder gäller ungefär samma regler som i Sverige, med vissa variationer. Nog för att ett eventuellt maktskifte senare i år skulle få stor inverkan på många politikområden, men den samlade tolkningen av gällande lagstiftning klarar inte en spretig opposition att förändra här – eller?

När EU-kommissionen gjorde bedömningen att upplåtelse av jakträtt inte var en tjänst skilde sig inte heller den bedömningen från Sveriges. Kommissionen konstaterade visserligen att jakten i sig inte är en tjänst men att den blir ett indirekt hinder för att fritt sälja tjänster i EU om den upplåts till bara svenskar. Nu är vi med i EU, och vissa saker tycker vi är positivt med samarbetet. Det finns andra saker vi tycker är mindre positiva. Men, herr talman, precis som jag inledde med att säga finns det exempel där Sverige har varit proaktivt och tagit tag i frågor. Då har vi också nått resultat. Där vi kan vara passiva, eller väljer att vara passiva, riskerar vi att få surdegar i efterhand. Det blir en adress till tidigare regering. Det handlar inte om att skylla ifrån sig utan det är ett faktum.

Efter denna förändring kan vi inför framtiden konstatera att någon invasion av utländska jägare så här långt har uteblivit. Även jag inser att det handlar om att det inte har funnits tillgång på till exempel ripa i Jämtland. Då avlystes jakten helt och hållet, och det blev ingen jakt alls. Det är att beklaga. Det viktigaste för vår utgångspunkt var att de boende i områdena har rätt till jakten. Även om vi ska vara solidariska med övriga EU-medborgare har vi rätt att göra undantag för dem som bor på orten. Detta är fundamenta, det absolut viktigaste.

Om vi ska lyckas med att landa i en politik som uppfyller gemenskapens mål och samtidigt ha en nationell särprägel är det viktigt att vi har de lokalt boendes förtroende. Det tycker jag att vi visar att vi har i dessa lägen. När de boende har möjlighet att få köpa jaktkortet och jaga är den känsla man får att det i första hand handlar om sörlänningar som jag som beklagar sig över att inte få tillträde till fjälljakten. Det är inte jag som ska jaga där först utan de boende i området. Det står jag för. Jag hoppas att vi ska leva upp till det här.

Jag vill även nämna några andra punkter på området som rör jakt och viltvård. Som jag sade i min inledning handlar det också om att jakten ska kunna utövas på ett bra och klokt sätt. I detta ligger även förbudet

mot bly i jaktammunition, vilket vi upphävde. Miljöpartiet och Vänsterpartiet talade om att det var negativt. Framför allt Miljöpartiet tog i med brösttoner. Jag är mycket tveksam till om Socialdemokraterna verkligen har hamnat i rätt sällskap. Hur skulle man ha klarat jakten, till exempel älgjakten, om detta förbud hade iscensatts?

Om jag helt kort får återgå till frågan om fjälljakten kan man fundera på förslaget att senarelägga jakten. Regeringen har jobbat för att få Norge att tidigarelägga sin jakt och att vi i Sverige skulle kunna senarelägga vår. Detta hade väl varit positivt, men nu nådde man inte fram där. Norge är inget EU-land, och det är viktigt att vi samarbetar med alla länder oavsett om de är med i EU eller inte.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Återigen vill jag betona att det är viktigt att jakten i första hand utövas lokalt av dem som bor på ort och ställe. Äganderätten är viktig och ska fortsatt vara viktig. Men det är också viktigt att människor som inte äger mark ska kunna ha tillträde till jakt.

Anf. 52 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Tack, Erik A Eriksson, för en kanske något spretig redogörelse för fjälljaktshistorien!

Jag konstaterar att det finns lite olika argumentation. Precis som jag sade i mitt inledningsanförande förskjuts borgerlighetens argumentation på det här området, där Bengt-Anders Johansson hänvisar till en regel och Erik A Eriksson till en annan. Det är ganska uppenbart för oss som lyssnar att ni inte riktigt har kläm på vad det egentligen är som ligger till grund för detta beslut.

Bengt-Anders Johansson hänvisade till JK, vars beslut kom ett år efter regeringens ändring av lagen och vilket så klart baserade sig på regeringens uppfattning i frågan.

Erik A Eriksson säger att det kunde ha varit en s-regering som satt när situationen uppkom. Jag önskar verkligen att det hade varit det! När situationen uppkom var det så att det kom ett brev från EU-kommissionen där man frågade varför vi hade nationella särregler för boende i Sverige. Vi hade svarat på det. En s-regering hade kunnat skicka ett brev till kommissionen och förklara varför, och därmed hade frågan varit utagerad. Nu blev det inte så.

Erik A Eriksson hävdar också att de svenska juristerna var eniga om att det var tvunget att göra detta. Samtidigt har jurister i alla andra länder, inte minst de skandinaviska, nu kommit fram till att det går alldeles utmärkt att ha särregler för nationellt boende. Då undrar jag om Erik A Eriksson anser att jurister i andra länder är mindre kompetenta än de svenska.

Den stora frågan är, Erik A Eriksson: Om det är möjligt att ändra tillbaka till reglerna till det som gällde före 2007, skulle Erik A Eriksson då vilja göra det?

Anf. 53 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Herr talman! Huruvida mitt anförande är spretigt eller inte – vi ledamöter har friheten att ha spretiga anföranden. Jag skulle vilja att du inte recenserar mig utan hellre bemöter mina argument – det känns trevligare.

Om de är bra eller mindre bra kan man också fundera över, men jag tror inte att vi ska betygssätta varandra.

Däremot tycker jag att de frågor du ställer är kloka och vettiga på många sätt. Men jag är inte helt övertygad om att Socialdemokraterna hade skött den här frågan på ett annat sätt. Detta är naturligtvis hypotetiskt. Men det kan man säga i efterhand, det vill säga när man inte är i situationen och inte har ansvaret. Jag är glad att vi fick den här lösningen.

Du frågar om jag skulle kunna göra det annorlunda. Tja, jag tycker att det var en ganska bra tingens ordning tidigare och fungerade ganska bra. Om man inte hade rotat till det hade situationen inte uppkommit. Det lokala ansvaret fanns ju, och det finns fortfarande ett lokalt ansvar. Det som är positivt, om något är positivt, är att lokalt boende människor får jaga. De kan lösa detta kort. Men om det inte finns någon ripa kan de inte jaga, och inte någon annan heller.

Hur det där ska vara framöver får vi väl se, men som det är i dag finns det inget förslag att vi ska återgå till det som var tidigare. För mig känns det inte heller som en utgångspunkt i första hand, eftersom de lokalt boende har möjlighet att jaga. Det tycker jag är viktigast, vilket jag sade även i mitt anförande.

De andra länderna: Ja, det må vara upp till respektive land att bedöma. Men jag skulle vilja veta vilka texter som Helén Pettersson lutar sig emot i detta fall. Det kan ju vara så att den enda jurist som visade detta hade rätt. Vilken text är det som Helén Pettersson och Socialdemokraterna – inte Miljöpartiet då – lutar sig emot? Det hade varit intressant att veta.

Anf. 54 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Tack så väldigt mycket, Erik A Eriksson, för klarläggandet att det inte längre ens är en vilja från den borgerliga majoriteten att återinföra de regler som fanns före 2007! Jag tror att det är väldigt många som har varit intresserade av att få höra det, och nu kom äntligen svaret: Det finns ingen anledning att göra det eftersom de boende har tillgång till jakten. Därmed var det sagt.

Därmed kan jag koppla tillbaka till det Erik A Eriksson sade i sitt anförande om en spretig opposition, apropå att betygssätta varandra. Han kallar oss spretiga, men vi har en gemensam reservation i detta betänkande. Den reservationen går ut på att riva upp 2007 års beslut och återgå till 2006 års regler. Om detta är vi överens.

Det är väldigt intressant att vi äntligen, efter snart fyra års debatt i frågan, har kommit fram till skiljelinjerna. Regeringen vill inte längre ändra tillbaka beslutet till det som gällde före 2007, och en samlad opposition vill göra det.

Vi agerade även från socialdemokratiskt håll innan regeringen fattade sitt beslut när det började, som Erik A Eriksson sade, rota till sig i frågan. Vi kom redan då med propåer om hur vi skulle ha agerat. Det finns inga tveksamheter om hur vi skulle ha agerat om vi hade haft regeringsmakten när denna så kallade situation uppkom.

Tack för en bra debatt! Det är bra med tydliggöranden i politiken. Jag tror att det är många som är glada för att ha fått det nu.

Anf. 55 ERIK A ERIKSSON (c) replik:
Herr talman! Jag vill också tacka.

Däremot ska vi inte dra för snabba växlar av den här debatten eftersom det inte är i dag vi avgör frågan. Det kan jag för all del tycka är synd, för frågan avgörs i princip varje dag lokalt utifrån länsstyrelsernas beslut. Vi tycker att det är jätteviktigt att det får fortsätta så.

Om enigheten handlar om att man ska säga att man egentligen är helt emot den lösning som finns i dag, den lösning som vi införde, känner jag att det kanske inte handlar om så mycket annat än om enighet i en text. Men i realiteten känner vi oss väldigt tveksamma när man säger att det var galenskap att släppa småviltsjakten på samiska marker fri över huvud taget. Det var inte ett citat, men det är andemeningen. Det känner vi oss inte trygga i. Men vi ser fram mot fortsatta debatter i detta ärende. Jag vidhåller, herr talman, att det är de boende i områdena som i första hand ska ha tillgång till jakten.

Anf. 56 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Det är ett tunt betänkande räknat i antal sidor och antal motioner, men det är inte desto mindre viktigt.

Det är lite intressant att oppositionen hittills i debatten har företrätts av en socialdemokrat, som har fokuserat på en motion i betänkandet.

I detta betänkande behandlas många viktiga frågor. Det är den biologiska mångfalden, hur Sverige ska ta ansvar för den och vad som är subsidiärt för oss. Vad är det vi ska hantera här i kammaren, och vad är det andra ska hantera på regional nivå och på internationell nivå?

Den ena reservationen i betänkandet berör fjälljakten och förutsättningarna för den. Vi har under debattens gång hört att Socialdemokraterna vill ha en annan tingens ordning än vad som gäller i dag.

Herr talman! Jag skulle kunna göra det enkelt för mig och be kansliet lägga ett kopieringspapper på mitt anförande från den 29 april förra året. Egentligen är det precis samma sak vi säger i dag som vi sade då, förutom att Bengt-Anders Johansson har gett oss en föredömlig genomgång av vad regeringen har gjort sedan dess och är på väg att göra.

När det gäller den biologiska mångfalden har vi ett gemensamt ansvar. Det finns inte landsgränser eller länsgränser. Naturens gränser kan möjligtvis ses i klimatzoner. Därför är det viktigt att vi tar det arbetet på allvar, och det har regeringen gjort, inte minst under det ordförandeskap som vi nu har lämnat bakom oss. Man har drivit på ett ansvarsfullt arbete för att vi ska ta den biologiska mångfaldens frågor på allvar.

Det gäller då att varje land måste besluta utifrån sina förutsättningar om viltvård och andra viktiga frågor. Då måste hänsyn naturligtvis också tas till de olika förutsättningar som finns inom unionen. Där jobbar Sveriges regering, både miljöministern och jordbruksministern, med de frågorna. Bengt-Anders har på ett föredömligt sätt redogjort för att vi har kommit en bit på väg.

Vi har under de här åren försökt anpassa jakten till den verklighet som råder här i Sverige.

Så kommer vi då till dagens stora fråga. Min fundering är om Helén Pettersson ser fler dimensioner i denna fråga. Precis som förra året säger jag att jag är varken jägare eller norrlänning, men jag dristar mig i alla fall att ha synpunkter i frågan. Det gäller nämligen att hitta former för den här jakten som vi kan leva med och, framför allt, som de kan leva med som finns i det område där jakten ska bedrivas.

Jag konstaterade att en del hade hänt under året när jag i går gick in på länsstyrelsernas hemsida och fick se just det som vi hörde tidigare. Nu finns möjligheten för invånare i respektive län och för kommuninvånare att ha särskilda jaktkort och därmed få sitt jaktintresse tillgodosett.

Det som ingen har nämnt i dag är det uppdrag som Naturvårdsverket har att följa detta. 2009–2011 görs en speciell uppföljning av ripan. Projektet ska analysera hur den mår på statens mark. Syftet är att ge generella förvaltningsprinciper för småviltsjakt i fjällen och även ta reda på under vilka förutsättningar som jakt behöver begränsas. Detta är spännande att följa, tycker jag.

I detta sammanhang vill jag som kristdemokrat säga att jag känner mig trygg med det arbete som regeringen bedriver. Jag är trygg med att vi har en regering som står för ett förvaltarskap och att bruka utan att förbruka. Det är en regering som står för att arbeta för ett väl fungerande skydd för den biologiska mångfalden på europeisk och internationell nivå men även här hemma. Det är en regering som arbetar med att på EU-nivå driva på för att jakten ska få ta nationella hänsyn på det sätt som är möjligt – faunan ser olika ut i Italien och Norrland – och för att vi ska få utveckla en turistnäring som innefattar jaktturism såväl i Sverige som annorstädes. Detta är något som vi har tappat bort i den här debatten.

Vi ska ge länsstyrelserna och övriga myndigheter de redskap de behöver för att fatta kloka beslut. Där har vi gjort mycket i den senaste propositionen, där debatten här i kammaren tyvärr i stort sett handlade bara om varg. Det är synd att vi blir lite ensidiga i talarstolen ibland när vi ska beskriva vad vi gör.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.

Anf. 57 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Jag kan inte låta bli att ställa några frågor till Irene Oskarsson om det som har framkommit också i andra inlägg, nämligen att det är så bra att de boende nu får möjlighet att jaga och så vidare.

Om man tittar på hur det de facto har fallit ut kan man se att det exempelvis i Jämtland inte blev någon ripjakt i år, för man befarade på länsstyrelsen att det skulle bli ett för starkt tryck från de utifrån kommande jägarna. Därför blev det ingen jakt. I andra län har det inte funnits plats för de boende att jaga, för det har sålts upp till 10 000 dygnskort till andra. Att gå ut i ett tältläger för att jaga när man är boende i området är varken trevligt eller attraktivt, och det är inte bra jakt. I vissa fall är det rent farligt.

Jag vill bara veta hur Irene Oskarsson ser på detta.

Anf. 58 IRENE OSKARSSON (kd) replik:

Herr talman! Jakt är ett viktigt intresse för väldigt många människor, både för dem som bor i ett område och dem som inte gör det. Vi har gett de förutsättningar som är möjliga för att de som bor i området ska ha

fördelar av att faktiskt vara boende där. Bengt-Anders Johansson redogjorde för detta. Nu hörde jag inte riktigt vad talmannen kommenterade efter anförandet. Bengt-Anders Johansson redogjorde för ett beslut som är mycket tydligt i vad som tangerar detta.

Utifrån vad Helén Pettersson tidigare var inne på är det väl frågan om det inte är fler som efter den här debatten kommer att väcka talan på andra områden än just det som gäller jakt. Vi lever ju i ett Europa där vi ska ha fri rörlighet för tjänster och kunna verka och utföra vårt företagande i Italien såväl som i Stockholm eller i Norrlands inland.

Anf. 59 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Jag känner att jag måste få klargöra en sak när det gäller JK-frågan. JK grundade sitt beslut på regeringens ställning i frågan över ett år efter att regeringen hade ändrat beslutet. JK grundade sin utredning på den utredning som regeringen och Jordbruksverket hade gjort i samband med att man ändrade beslutet. Det hela vilar alltså på regeringens beslut, och det är regeringens beslut som vi i grunden tycker är felaktigt.

Om inte regeringens beslut hade fattats hade JK heller inte kunnat komma fram till sitt domslut, som jag ser det.

Det skulle vara intressant att resa i fjällvärlden tillsammans med Irene Oskarsson och träffa de boende i områdena för att få höra hur det egentligen är under ripjaksdagarna däruppe. Det är då de boende helst åker därifrån, för det kommer så mycket folk. Jag tror inte alls att de boende är särskilt nöjda med det upplägg som råder nu. Men jag är också intresserad av att höra om Irene Oskarsson och Kristdemokraterna står bakom Centerpartiets syn att det ska vara de boende i fjällområdena som har förtur till denna jakt.

Anf. 60 IRENE OSKARSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag tar gärna emot den resan och följer gärna med på jakt, som sörlänning men på de premisser som vi har beslutat är möjliga.

Jag tror också, och det var därför jag lyfte fram vad Naturvårdsverket håller på med, att det är viktigt att vi ser till att vi i första läget ska förvalta den fauna vi har på ett klokt sätt. Det görs.

Sedan har vi gett förutsättningar för de boende att komma i åtnjutande av detta. Jag tror inte att Helén Pettersson i Umeå tolkade Erik A Eriksson riktigt rätt, men det får väl tas upp i en diskussion mellan er båda. Den kan inte föras nu. Min och Kristdemokraternas syn i detta är att vi naturligtvis vill att Sveriges invånare ska ha goda förutsättningar, men vi vill inte göra det på bekostnad av de regler som ska fungera för alla i unionen.

Anf. 61 NINA LARSSON (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna. Jag är sist ut i denna debatt och ska nog fatta mig kort.

EU är ett samarbete utöver det vanliga. Det är en riktig framgångs-saga som har möjliggjort för oss att tillsammans arbeta för framtiden, för en bättre värld. För Folkpartiet liberalerna är Europeiska unionen ett viktigt verktyg för att skapa ömsesidig förståelse för de utmaningar som vi gemensamt står inför.

Det gäller kontakter och påtryckningar runt om för mänskliga rättigheter världen över. Det gäller utmaningen att motverka jordens temperaturhöjning. Och det gäller vår strävan att över hela Europa och över hela världen skapa en fri och öppen marknad för handel med varor och med tjänster.

För oss i Folkpartiet liberalerna är också den biologiska mångfalden oerhört grundläggande. Den är nära kopplad till hur vår natur klarar olika prövningar, inte minst när det gäller att motverka jordens temperaturhöjning. Att vi gemensamt kan arbeta för den biologiska mångfalden i EU är ytterst positivt.

Men i detta betänkande kan vi se att Socialdemokraterna försöker ta populistiska poänger genom en reservation. Man menar att man ska binda upp regeringen att alltid verka för att frågorna när det gäller detta inte alls hör hemma på EU-nivå, utan det ska enbart hamna på nationell nivå.

Här är inte oppositionen enig. Det är egentligen inte ett problem för mig. Jag är helt övertygad om att man blir enig så småningom, när det närmar sig valet. Mitt problem är vad man blir enig om. Och då tror jag inte att Socialdemokraterna har särdeles mycket att sätta till när det gäller olika delar i de här frågorna.

Vi har ett gemensamt ansvar för vår jord. Då gäller naturligtvis också att vi ska ta geografiska hänsyn. När det gäller traditioner ska sådana hänsyn också tas. Det görs redan i dag, i synnerhet genom Lissabonfördraget. Nu är subsidiaritetsprincipen, den så kallade närhetsprincipen, också starkare.

Lissabonfördraget har faktiskt gjort EU lite bättre eller ganska mycket bättre, om man ska vara nogräknad. Detta gäller även inom området viltvård.

Folkpartiet vill ha en hållbar jakt som tar hänsyn till gemensamma åtaganden, den biologiska mångfalden. Det gäller såväl svenska som utländska jägare. Det är viktigt att vi sköter jakten på ett hållbart sätt. Det är också helt grundläggande när det gäller hur vi har ställt oss i de här frågorna och när vi yrkar bifall till förslaget i detta betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.03 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

CU4 Hyresrätt m.m.

Punkt 1 (Rätten till ett hyreskontrakt)

1. utskottet

2. res. 1 (v, mp)

Votering:

251 för utskottet

36 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 1: 19 v, 17 mp

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 2 (Hyresgästinflytandet vid förbättrings- och ändringsarbeten)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

142 för res. 2

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 2: 106 s, 19 v, 17 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 3 (En misshandlad makes besittningsskydd)

1. utskottet

2. res. 3 (s, v)

Votering:

160 för utskottet

125 för res. 3

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd, 15 mp

För res. 3: 106 s, 19 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Punkt 5 (Ombildning till bostadsrätt)

1. utskottet
2. res. 4 (s, v)

Votering:

161 för utskottet

125 för res. 4

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd, 16 mp

För res. 4: 106 s, 19 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU9 Vissa immaterialrättsliga frågor

Punkt 3 (Översyn av patentsystemet)

1. utskottet
2. res. 1 (v, mp)

Votering:

248 för utskottet

38 för res. 1

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 85 m, 18 c, 20 fp, 21 kd

För res. 1: 2 s, 19 v, 17 mp

Frånvarande: 24 s, 12 m, 11 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 5 (Privatkopieringsersättning)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v)

Votering:

162 för utskottet

124 för res. 2

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd, 17 mp

För res. 2: 105 s, 19 v

Frånvarande: 25 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 7 (Det civilrättsliga sanktionsdirektivet)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 3 (mp)

Votering:

241 för utskottet

34 för res. 3

11 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 s, 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 3: 17 v, 17 mp

Avstod: 9 s, 2 v

Frånvarande: 25 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Kerstin Haglö (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Elina Linna (v) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 4 (s)

Votering:

145 för utskottet

105 för res. 4

36 avstod

63 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 4: 105 s

Avstod: 19 v, 17 mp

Frånvarande: 25 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 8 (Leverantörsneutralitet)

1. utskottet
2. res. 6 (mp)

Votering:

251 för utskottet

18 för res. 6

16 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 85 m, 19 c, 20 fp, 20 kd, 2 v

För res. 6: 1 v, 17 mp

Avstod: 16 v

Frånvarande: 25 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 4 kd, 3 v, 2 mp

Camilla Lindberg (fp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 10 (Handelsavtal mot piratkopiering och varumärkesförfalskning [ACTA])

1. utskottet

2. res. 8 (v, mp)

Votering:

248 för utskottet

36 för res. 8

1 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 84 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 8: 19 v, 17 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 26 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU5 Det statliga stödet till psykiatri

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU6 Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen

Punkt 2 (Riksnormen)

1. utskottet

2. res. 1 (v)

Votering:

264 för utskottet

20 för res. 1

1 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 83 m, 19 c, 20 fp, 21 kd, 15 mp

För res. 1: 19 v, 1 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 13 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Punkt 3 (Ideellt skadestånd)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

141 för res. 2

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 2: 106 s, 18 v, 17 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 4 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU32 Ett europeiskt medborgarinitiativ

Kammaren biföll utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

CU11 Sammankoppling av företagsregister

Kammaren biföll utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

CU5 Naturresursfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU6 Insolvens- och utskökningsrätt

Punkt 1 (Utmätning av bostäder)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

143 för utskottet

142 för res. 1

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 1: 106 s, 19 v, 17 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 13 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 2 (Överskudsättning)

1. utskottet
2. res. 3 (v)

Votering:

165 för utskottet

19 för res. 3

95 avstod

70 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 4 s, 85 m, 19 c, 20 fp, 21 kd, 16 mp

För res. 3: 19 v

Avstod: 94 s, 1 mp

Frånvarande: 32 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU7 Konsumentfrågor och sms-lån

Punkt 9 (Sms-lån m.m.)

1. utskottet

2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

142 för res. 6

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 19 c, 20 fp, 21 kd

För res. 6: 106 s, 19 v, 17 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU13 Jakt och viltvård

Punkt 3 (Fjälljaksreformen m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

142 för res. 2

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 84 m, 19 c, 20 fp, 21 kd
För res. 2: 106 s, 19 v, 17 mp
Avstod: 1 m
Frånvarande: 24 s, 12 m, 10 c, 8 fp, 3 kd, 3 v, 2 mp

Prot. 2009/10:64
27 januari

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 27 januari

2009/10:200 Djurskyddskontrollen

av *Alf Eriksson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 februari.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 26 januari

2009/10:439 Skatt på biogas

av *Alf Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

den 27 januari

2009/10:440 Proaktiv djurskyddslagstiftning

av *Solveig Hellquist* (fp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2009/10:441 Avskrivning av Haitis statsskuld

av *Bodil Ceballos* (mp)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2009/10:442 Vattenfalls investeringar i Polen

av *Per Bolund* (mp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:443 Ökad hotbild mot Sveriges judar
av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 februari.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 26 januari

2009/10:420 Fängelsedom för iransk studentaktivist
av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2009/10:421 Situationen för kristna i Mellanöstern
av *Désirée Pethrus Engström* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 27 januari

2009/10:404 Reglerna för bostadsbidrag till barnfamiljer
av *Jan Lindholm* (mp)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2009/10:405 Nord Pool
av *Kent Persson* (v)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:406 Vägföreningar, statsbidrag och momsavdrag
av *Hans Olsson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:407 Bonusarna i finanssektorn
av *Birgitta Eriksson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:408 Bostadslån
av *Birgitta Eriksson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:409 Kameraövervakning i kommunerna
av *Ronny Olander* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:410 Kraftfulla och snabba åtgärder mot nätdroger
av *Fredrik Lundh* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:411 Åtgärder mot barnfattigdom
av *Britta Rådström* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:413 Arbetslösheten i Västerbotten och Skellefteå
av *Britta Rådström* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:414 Fängelset i Östersund

av *Marie Nordén* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:415 Kriminalvårdens lokalförsörjning i Östersund

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:416 Kriminalvårdens lokalförsörjning i Haparanda

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:417 Glapp i sfi-undervisning

av *Marina Pettersson* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2009/10:418 Kompensation för sänkt bostadstillägg

av *LiseLotte Olsson* (v)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2009/10:419 Åtgärder för ökat bostadsbyggande

av *Fredrik Olovsson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:422 Fler utbildningsplatser till Luleå tekniska universitet

av *Maria Stenberg* (s)
till statsrådet Tobias Krantz (fp)

2009/10:423 Stalkning

av *Susanne Eberstein* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:424 Beräkningen av den administrativa delen av skolpengen till friskolorna

av *Mats Pertoft* (mp)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:425 Klassificeringen av gymnasieprogram inom gymnasie-särskolan

av *Mats Pertoft* (mp)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:426 Karta över basstationer för mobiltelefoni

av *Mats Pertoft* (mp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:427 Riksprislistan för fristående skolor

av *Mats Pertoft* (mp)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:428 Naturvårdsverkets klimatinformation

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:429 Regelförenkling

av *Marie Engström* (v)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:430 Laglig reglering kring utförsäljning av offentlig egendom och verksamhet till underpris

av *Mats Pertoft* (mp)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:431 Blåljus för deltidsbrandmän

av *Mats Pertoft* (mp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

Prot. 2009/10:64
27 januari

2009/10:432 Kulturinstitutioner som har kaféer och restauranger med kollektivavtal

av *Birgitta Eriksson* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2009/10:433 Statliga fastigheter och restaurangentreprenörer med avtal

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 februari.

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.16.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 9 § anf. 32 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 61 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.03 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Det statliga stödet till psykiatri.....	2
Socialutskottets betänkande 2009/10:SoU5	2
(Beslut fattades under 13 §.).....	2
5 § Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen	3
Socialutskottets betänkande 2009/10:SoU6	3
Anf. 1 MARINA PETTERSSON (s).....	3
Anf. 2 EVA OLOFSSON (v)	4
Anf. 3 THOMAS NIHLÉN (mp)	6
Anf. 4 MAGDALENA ANDERSSON (m).....	6
Anf. 5 EVA OLOFSSON (v) replik	7
Anf. 6 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	8
Anf. 7 EVA OLOFSSON (v) replik	8
Anf. 8 MAGDALENA ANDERSSON (m) replik	9
(Beslut fattades under 13 §.).....	9
6 § Ett europeiskt medborgarinitiativ	9
Konstitutionsutskottets utlåtande 2009/10:KU32	9
Anf. 9 YILMAZ KERIMO (s)	9
Anf. 10 KARL SIGFRID (m).....	10
(Beslut fattades under 13 §.).....	11
7 § Sammankoppling av företagsregister.....	11
Civilutskottets utlåtande 2009/10:CU11	11
(Beslut fattades under 13 §.).....	11
8 § Naturresursfrågor.....	11
Civilutskottets betänkande 2009/10:CU5	11
(Beslut fattades under 13 §.).....	11
9 § Insolvens- och utsökningsrätt	12
Civilutskottets betänkande 2009/10:CU6	12
Anf. 11 HILLEVI LARSSON (s).....	12
Anf. 12 EGON FRID (v).....	14
Anf. 13 JAN LINDHOLM (mp).....	15
Anf. 14 ANTI AVSAN (m).....	17
Anf. 15 HILLEVI LARSSON (s) replik.....	20
Anf. 16 ANTI AVSAN (m) replik.....	20
Anf. 17 HILLEVI LARSSON (s) replik.....	21
Anf. 18 ANTI AVSAN (m) replik.....	21
Anf. 19 EGON FRID (v) replik.....	22
Anf. 20 ANTI AVSAN (m) replik.....	22
Anf. 21 EGON FRID (v) replik.....	23
Anf. 22 ANTI AVSAN (m) replik.....	23
Anf. 23 LENNART PETTERSSON (c).....	24
Anf. 24 JAN ERTSBORN (fp).....	26

Anf. 25 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	27
Anf. 26 ANDERS HANSSON (m)	29
Anf. 27 YVONNE ANDERSSON (kd)	29
Anf. 28 JAN LINDHOLM (mp) replik	30
Anf. 29 YVONNE ANDERSSON (kd) replik	31
Anf. 30 JAN LINDHOLM (mp) replik	31
Anf. 31 YVONNE ANDERSSON (kd) replik	32
Anf. 32 ANNE-MARIE PÅLSSON (m)	32
(Beslut fattades under 13 §.)	33
10 § Konsumentfrågor och sms-lån	34
Civilutskottets betänkande 2009/10:CU7	34
Anf. 33 EVA SONIDSSON (s)	34
Anf. 34 EGON FRID (v)	35
Anf. 35 JAN LINDHOLM (mp)	37
Anf. 36 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	39
Anf. 37 EVA SONIDSSON (s) replik	41
Anf. 38 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	41
Anf. 39 EVA SONIDSSON (s) replik	41
Anf. 40 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	41
Anf. 41 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	42
Anf. 42 JAN ERTSBORN (fp)	44
Anf. 43 YVONNE ANDERSSON (kd)	45
(Beslut fattades under 13 §.)	46
11 § Jakt och viltvård	46
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10:MJU13	46
Anf. 44 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s)	46
Anf. 45 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	48
Anf. 46 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	50
Anf. 47 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	51
Anf. 48 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	51
Anf. 49 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m) replik	52
Anf. 50 FÖRSTE VICE TALMANNEN	52
Anf. 51 ERIK A ERIKSSON (c)	52
Anf. 52 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	55
Anf. 53 ERIK A ERIKSSON (c) replik	55
Anf. 54 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	56
Anf. 55 ERIK A ERIKSSON (c) replik	57
Anf. 56 IRENE OSKARSSON (kd)	57
Anf. 57 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	58
Anf. 58 IRENE OSKARSSON (kd) replik	58
Anf. 59 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	59
Anf. 60 IRENE OSKARSSON (kd) replik	59
Anf. 61 NINA LARSSON (fp)	59
(Beslut fattades under 13 §.)	60
Ajournering	60
Återupptagna förhandlingar	60
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 20 januari	61
CU4 Hyresrätt m.m.	61

NU9 Vissa immaterialrättsliga frågor.....	62	Prot. 2009/10:64
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		27 januari
 sammanträde.....	64	<hr/>
SoU5 Det statliga stödet till psykiatrin.....	64	
SoU6 Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen	64	
KU32 Ett europeiskt medborgarinitiativ	65	
CU11 Sammankoppling av företagsregister	65	
CU5 Naturresursfrågor	65	
CU6 Insolvens- och utsökningsrätt.....	65	
CU7 Konsumentfrågor och sms-lån	66	
MJU13 Jakt och viltvård	66	
14 § Anmälan om interpellation	67	
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	67	
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	68	
17 § Kammaren åtskildes kl. 16.16.....	70	

